«Доказів не вистачає»

Реванш по всіх напрямках: уже й правоохоронці відверто політично переслідують проукраїнських керівників попередніх років

» стор. 5

Грегор Розумовський: Одного дня Україна стане частиною ЄС

Історик, прямий нащадок останнього українського Гетьмана — про політичні перспективи країни

» стор.12

Сміливість та любов, помножені на 4

Серед захисників України проти російської агресії — і два незвичайні тернопільські подружжя

» стор. 2

Україна молода

Середа, 14 серпня 2019 року

№ 90 (5547)

4 820094 140026

Учорашні курси НБУ:
1 $ = 25,158 грн
1 € = 28,162 грн
1 рос. руб. = 0,384 грн

Маковійчиком літо проводжаємо

Перший Спас сповіщає про наближення осені

» стор. 3, 14

Освячені букети-маковійчики зберігають упродовж усього року.
Фото з сайта rivnepost.rv.ua.

ІнФорУМ

«У Наді та Люби це вже другий контракт, хоча ще два роки служби попереду. Мріють зустрітися за родинним столом, адже 29 серпня виповнюється 10 років, коли об'єдналися в єдину родину половинки, схожі не лише зовні».

Юрій Кульпа
пресофіцер тернопільської 44-ї окремої артилерійської бригади

УНІКУМ

Сміливість та любов, помножені на 4

Серед захисників України проти російської агресії — і два незвичайні тернопільські подружжя

Любов, Надія, Володимир та Ярослав Сімчуки.
Фото зі сторінки Юрія Кульпи у «Фейсбуці».

Світлана МИЧКО

На сході України нині захищають її незалежність багато чудових людей, воістину кращих синів і дочок свого народу, чимало серед них і особливих. Серед таких — і четвірка тернопільських близнюків Сімчуків. Особисто познайомилася з ними, коли 10 років тому писала для «УМ» про фантастичне тернопільське весілля: близнюки Володимир та Ярослав Сімчуки одружилися з близнючками Любою та Надією Слив'як. Погодьтеся, що таке нечасто трапляється навіть у світовому масштабі! Відтак ми зустрілися аж через 5 років, коли в обох сім'ях уже підростали первістки. І після щирої розмови я переконалася, що пари ці дивовижно схожі не лише зовні, а й за світоглядом і переконаннями. А ще — що за час після весілля вони вчотирьох стали душевно ще ближчими, наче єдиним родинним монолітом. «У нас один — за всіх і всі — за одного!» — з посмішкою сказав мені тоді на прощання Володя.

Коли в Києві повстав Майдан, хлопцям туди поїхати не вдалося — обидва працювали на той час в УБОЗ, тож службові обов'язки тримали в Тернополі. А в зону АТО , у складі зведеного загону правоохоронців Тернопільщини, вони вперше поїхали наприкінці 2014-го, і одним із перших випробувань стала охорона блокпосту біля селища Щастя на Луганщині під жорстоким артобстрілом. Тим часом їхні дружини вже носили під серцем своїх других дітей, відтак це чудовим чином пов'язалося з допомогою всім українським воїнам.

Улітку 2015-го штаб «Самооборони Майдану Тернопільщини» ініціював дуже красивий і емоційно потужний проект під назвою «Люблю.Чекаю», спрямований на моральну підтримку бійців на сході. Його суть полягала у виготовленні серії високохудожніх фотографій із зображеннями дружин наших воїнів для білбордів, сітілайтерів, постерів та календарів (виручені від продажу останніх кошти було заплановано також передати на потреби АТО). Так от, першими моделями для цього фотопроекту стали якраз Люба та Надя Сімчук. «Родзинкою» їхнього фото було те, що обидві були зображені там на останніх місяцях вагітності, і вийшло воно таким, що не залишало байдужими навіть абсолютно сторонніх людей.

Коли ж малюки трохи підросли, Люба і Надя через свої бойові характери вирішили, що просто любити і чекати коханих чоловіків із війни — замало. А що обидві — медсестри за професією, то укласти відповідні контракти проблем не становило.

«...Час служби нерідко розділяє сестер. Надя виконувала завдання медика в зоні проведення Операції Об'єднаних сил, а сьогодні її приїхала міняти Люба. Така собі родинна ротація, одна мама служить у Тернополі, інша — на сході. Складається й так, коли сестри одночасно в різних місцях заступають на чергування, тоді ініціативу беруть тати-близнюки. У Наді та Люби це вже другий контракт, хоча ще два роки служби попереду. Мріють зустрітися за родинним столом, адже 29 серпня виповнюється 10 років, коли об'єдналися в єдину родину половинки, схожі не лише зовні, а й за вдачею і любов'ю до своєї Батьківщини», — написав нещодавно про сестер Юрій Кульпа, пресофіцер тернопільської 44-ї окремої артилерійської бригади.

Хай береже їх Бог, усіх чотирьох!

НА ФРОНТІ

Звірства бойовиків

Загиблого дніпрянина Романа Романенка вдалося евакуювати на підконтрольну ЗСУ територію через дві доби

Леонід ШКІЛІНДЕЙ

Минулої доби збройні формування Російської Федерації та їхні посіпаки продовжували порушувати «хлібне перемир'я». Позиції Об'єднаних сил обстрілювали з гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів, снайперської та стрілецької зброї.

На донецькому напрямку в зоні відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Схід» противник обстріляв позиції наших захисників поблизу населених пунктів Пищевик, Широкине, Новотроїцьке, Павлопіль, Талаківка, Піски, Гнутово, Водяне.

На луганському напрямку в районі відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Північ» наші позиції були обстріляні біля Зайцевого, Майорська. Внаслідок ворожих обстрілів один військовослужбовець зі складу Об'єднаних сил отримав поранення.

Бойовики нарешті віддали тіло загиблого 10 серпня молодшого лейтенанта Національної Гвардії України Романа Романенка. Дві доби побратими не могли евакуювати його з місця загибелі через прицільні обстріли ворога. Врешті сторона противника забрала його, прикриваючи свою групу найманців шквальним вогнем у бік українських військових. У своїх ЗМІ вони оприлюднили знімки тіла нашого воїна: пошматованого і скаліченого. Найімовірніше, на нашого бійця полювали.

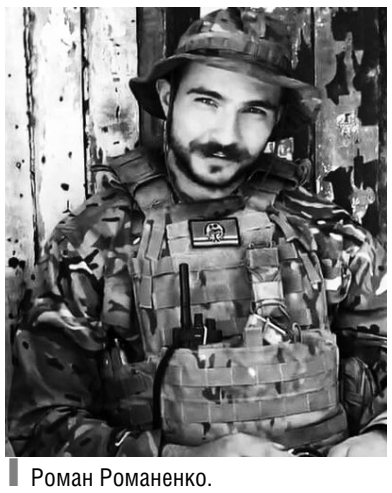

Роман Романенко.

У пресслужбі полку «Азов» розповіли, що Роман Романенко, позивний «Біч», народився та виріс у Дніпрі, йому було 25 років. Із кінця 2015 року служив в окремому загоні спецпризначення Нацгвардії «Азов» на посаді снайпера. «13 серпня в результаті попередньо спланованого обміну полк отримав тіло загиблого Романа Романенка», – йдеться в повідомленні. Зазначається, що бойовики відмовилися забрати у нашої сторони останки одного зі своїх найманців, якого покинули помирати біля селища Зайцеве у смузі відповідальності «Азову».

«За останні сім місяців служби на передовій Роман Романенко проявив себе як надзвичайно професійний снайпер, був нагороджений чималою кількістю відзнак, зокрема його було подано на орден «За мужність» III ступеня, який боєць мав би отримати вже найближчим часом», — зазначили в «Азові». Побратими говорять, що Роман був талановитим у снайперській справі, справжньою душею компанії, мав багато друзів у підрозділі, був прикладом для всіх, хто його знав та оточував. А ще любив подорожувати та цікавився фотографією, займався боксом та був відданим фанатом рідного ФК «Дніпро».

Ще, на жаль, у Дніпропетровській обласній клінічній лікарні імені Мечникова через три доби після поранення помер боєць, поранений у зоні проведення операції Об'єднаних сил поблизу Широкиного на Донеччині. За словами головного лікаря госпіталю Сергія Риженка, душа боролася три доби: «Він не просив про допомогу. Його поранення не сумісне з життям. Його мозок зруйнований, тотальна ішемія, кістки черепа розламані на частини. Тиск по нулях, очі нерухомо дивляться в стелю, кома III ступеня». Ворожа куля увійшла йому прямо в лоб і вийшла через потилицю. Лікарі Мечникова не залишали бійця, підключивши всі апарати стеження, коригуючи життєві функції. Операція була неможлива. Тричі в хлопця зупинялося серце, але лікарям вдавалося його запускати. Увечері 12 серпня воїн помер. Сергій Риженко повідомив, що боєць на ім'я Дмитро був родом із Житомирської області, смт Миропіль. У загиблого залишились дружина й дитина.

Тим часом опівдні 13-го серпня ЗМІ противника повідомили про підрив трьох високовольтних ліній електропередачі у Шахтарську (це окупована територія). За інформацією сепаратистів, підрив здійснили «диверсанти».

ВТРАТА

Берегиня українського слова

Ольга Федорівна Ярошенко впроваджувала мовні еталони

Не стало легенди української журналістики й українських журналістів — незмінного впродовж 60 років літературного редактора «Молоді України» Ольги Федорівни Ярошенко. Вона — з покоління шістдесятників, які ще в умовах тоталітаризму і поголовної русифікації розуміли важливість публіцистичного слова, сказаного правильною українською мовою, і все робила для того, аби публікації в газеті були яскравими, чіткими, «вистрелювали» за адресою, викликали резонанс у суспільстві. І хоч правила тільки «мову», але нерідко саме її можна було назвати співавтором публікації. Принаймні до становлення кращих журналістських пер того часу Ольга Федорівна точно доклала руку. І сама «Молодь» не була б без неї такою, як її знали, — своєрідним мовним еталоном!

Ольга Федорівна Ярошенко.

Працювала Ольга Ярошенко тільки в «Молоді», її літредакторський вплив поширився значно далі від колись надзвичайно популярної, майже мільйонно-тиражної газети. Адже кожний, хто працював у «Молоді України», потім приносив науку Ольги Федорівни у свої нові видання.

Зокрема, і в «Україні молодій» працювали і працюють журналісти, виховані на її повазі до правдивого, достовірного, точного, літературно вивіреного українського слова.

Її шанували не тільки журналісти й письменники, автори різних професій. Найвищі партійні функціонери не раз зверталися до Ольги Ярошенко з проханням вичитати тексти важливих промов. Її недаремно називали берегинею української мови.

Ольга Федорівна прожила довге, щасливе у праці і складне особисте життя. Заслужений працівник культури України, кавалер ордена Княгині Ольги. Вона сама була живою історією не тільки «Молоді», а й загалом друкованої журналістики останніх десятиліть. Вочевидь, про цю історію було б чимало розповідей у книзі, яку вона обмірковувала, збирала, готувала матеріали... Шкода, що не встигла. Сподіваємось, деякі з цих роздумів усе-таки будуть оприлюднені на сторінках видань.

Журналісти «України молодої» усіх поколінь низько вклоняються пам'яті Ольги Федорівни Ярошенко. Сердечні співчуття — рідним і друзям.

ТРАДИЦІЇ

Маковійчиком літо проводжаємо

Перший Спас сповіщає про наближення осені

Людмила НІКІТЕНКО

Маковія, або Медовий Спас (а ще Перший Спас, Мокрий Спас, Спас на воді) завжди відзначають 14 серпня. Свято асоціюється з «маковійчиком» — букетом із духмяних польових квітів, чорнобривців, айстр, м'яти, чебрецю, обов'язково увінчаних маківками; а ще з медом і коржами. Цього дня українці йдуть до церкви та освячують там літнє барвисто-солодке розмаїття: букетики-обереги на майбутню холодну пору та кошики з медом, випічкою, фруктами. Саме цей день — початок Успенського посту, тому неактуальні м'ясо, риба, яйця, молочні продукти та алкоголь.

«Повертаючись додому після церковної служби, несіть у душі доброту, робіть добрі посили на адресу близьких, будьте поблажливими до старих образ. Пам'ятайте, що релігійні свята нагадують нам про необхідність прощення і розуміння. Дотримуйтеся цих принципів — і матимете гармонію в душі», — радить черкащанка Ніна Пономаренко.

Вона пригадує, як у дитинстві її мама до цього свята пекла прісні коржі, натирала у макітрі маку — і вся родина смакувала стравою. Жінка каже, що зберігає й у своїй сім'ї цю традицію і щороку старається готувати коржі з маком, бо її діти теж чекають цього свята.

Мак на Маковія має ще й обрядовий сенс. Прийнято вважати, що дрібними зернятами обсипали «від усього лихого»: злих сил та від негативної енергії. Тож освячені квіткові букети з маківками зберігали до наступної весни. Раніше зберігали маковійчика за образами, травами і маком з нього користувалися за необхідності, адже «освячене зело до всякої слабості здібне». Навесні освячений мак розсівають по городу, а сухі квіти на Благовіщення дівчата вплітали до кіс — «щоб не випадало з голови волосся».

У день Маковія не прийнято займатися хатніми справами — прибирати, прати, прасувати, займатися садом, обкопувати рослини або збирати урожай. Також не можна бажати комусь зла і лихословити; влаштовувати гучних святкувань і шуміти. Варто згадати, що у церковному календарі називається свято днем семи мучеників Маккавеїв.

Починаючи з Маковія, літні дні коротшають, темніти починає значно раніше; вода холоднішає, тож після цього свята не радять купатися. Кажуть, у ці дні літо закінчує своє правління і в силу вступає осіння прохолода.

У народі вірять у те, що на Маковія варто загадувати нематеріальні бажання, пов'язані зі здоров'ям та мріями. І вірити, що вони збудуться. Зі святом вас. І «маковійчик» — на щастя.

НЕБЕЗПЕКА

Кошеня з сюрпризом

На Харківщині цьогоріч у 105 потерпілих від укусів тварин фахівці виявили сказ

Лариса САЛІМОНОВИЧ

У Київському районі Харкова оголошено карантин через хворого на сказ пухнастого безхатька. Хвору тваринку знайшла біля під'їзду жінка й забрала додому, аби надати допомогу. Втім кошеня вкусило її за руку й на ранок померло. Проведені аналізи дали позитивну реакцію на сказ. Тепер щиросердна рятівниця проходить лікування у стаціонарі, а на чотирьох вулицях Київського району Харкова оголошено карантин. Фахівці обходять тут усі будинки та двори, виявляючи тварин, що не пройшли вакцинацію.

Це вже далеко не перший випадок, коли хворі домашні улюбленці приносять чимало проблем своїм господарям. Недавно аналогічний випадок стався у родині, яка придбала для доньки кошеня у приватному мінірозпліднику. Вже через добу тваринка померла, але встигла вкусити чоловіка, подряпати жінку й залишити слину на шкірі 10-річної дитини. Коли лабораторні дослідження підтвердили сумний діагноз, усі троє потрапили до лікарні. Обстежили і власницю розплідника, яка теж змушена була пройти вакцинацію.

Загалом у Харківській області з початку року по медичну допомогу звернулося понад 2 тисячі людей, яких покусали домашні та дикі тварини. Це на три сотні більше, аніж за аналогічний період минулого року. У 105 потерпілих фахівці виявили сказ. Дане число майже удвічі перевершує тогорічну статистику. Найбільше травм люди отримали від собак — 67 відсотків, а також від котів (29%) та диких тварин (1,7%). У кожному другому випадку харків'яни постраждали від чужих домашніх улюбленців. На думку спеціалістів обласного лабораторного центру, це свідчить про неналежне виконання обов'язків із догляду за тваринами їхніх господарів.

ОВВА!

Козу водили

На Тернопільщині відбувся оригінальний аграрно-мистецький фестиваль

Світлана МИЧКО

Фото з мережі «Фейсбук».

Так уже співпало, що у неділю, коли мусульмани всього світу відзначали свій Курбан-байрам із неодмінним символічним принесенням у жертву баранців, у райцентрі Козова на Тернопільщині проходило свято із зовсім іншим «ухилом» щодо рогатих. Точніше — цілий аграрно-мистецький фестиваль «КозаФест», який відбувся там уже вчетверте, і щоразу його програма ставала все ширшою і цікавішою.

Цього разу було урочисте дефіле господарів зі своїми тваринами (участь взяло кілька десятків кіз як «хазяйських», так і фермерських), конкурс козячої краси, виставка козенят, «козиний квест», створення «козячого муралу» і ще ціла купа оригінальних розважальних заходів із «рогатим акцентом». Водночас було організовано і виставку-продаж сирів з козячого молока та можливість поспілкуватися з фермерами, які спеціалізуються на розведенні кіз.

А головне — під час дійства було оголошено про започаткування спеціальної премії від організаторів фестивалю «За розвиток козиної ферми», якою стимулюватимуть селян, які заведуть як мінімум 10 кіз. За словами директора фестивалю Михайла Забанджали, його мета не тільки розважальна, це ще й популяризація козівництва та сільськогосподарської галузі в цілому». До речі, «КозаФест» не є комерційним і проводиться завдяки об'єднанню зусиль місцевої влади та аграріїв району.

ЕКОЛОГІЯ

Грязьові «ванни»

На п'ятьох популярних одеських пляжах вода не відповідає нормам

Ірина КИРПА

Після серії затяжних дощів із градом значна частина курортної зони відпочинку в Одеській області виявилася непридатною для відпочинку людей. Екологи б'ють на сполох: на Одещині прорвало відразу кілька каналізаційних колекторів. Тому з потоками дощової води у Чорне море полилося сміття, пестициди та небезпечні для здоров'я інфекції.

Державна інспекція кримсько-чорноморського округу опублікувала дані про те, що у водах Чорного моря в Одесі та області значно перевищено показник вмісту азоту. А зроблений під час недавнього шторму відеозапис на пляжі «Аркадія» красномовно зафіксував, як б'ють у морі неподалік від пляжу «підземні гейзери» — це лопнули іржаві труби каналізації, і всі нечистоти й бруд розповзлися на кілька кілометрів уздовж моря.

Невтішні також висновки фахівців Одеського обласного лабораторного Центру МОЗ України: якість води на популярних пляжах «Аркадія», «Отрада», «Лузанівка», «Крижанівка», а також на станціях Великого фонтану не відповідають вимогам санітарно-гігієнічних норм, купатися там небезпечно для здоров'я. Утім щодня на цих пляжах відпочивають та купаються кілька десятків тисяч людей, і лише одиниці розсудливо залишаються засмагати на березі:

— Ми не ризикуємо купатися у морі, адже навіть на березі відчувається жахливий сморід, — каже туристка Наталя Полуніна. — Нас навіть одесити попереджали, щоб не йшли купатися. Хоча бажаючих пірнути у Чорне море — більш ніж достатньо.

— Тут запах громадського туалету, — дивується одна з туристок на одеському пляжі «Аркадія», яка вирішила не називатися. — Ми вибрали для купання місце, де трохи менше людей і багато водоростей, хоч якась гарантія, що частину сміття «відфільтрували».

«Не відповідають гігієнічним вимогам за санітарно-мікробіологічними показниками проби морської води, відібрані 06.08.2019 р. на пляжах 10, 13, 16 станцій Великого Фонтану, «Аркадія» і «Відрада», — такий висновок МОЗівського лабораторного центру. Залежно від погоди, Чорне море може очиститься природним шляхом лише у термін від трьох днів до двох тижнів. Якщо не буде природних рецидивів, що малоймовірно.

— Люди купаються у фекальних водах, а чиновники байдуже ставляться до проблеми, — обурюється народний еколог Владислав Балинський. — Страшно навіть собі уявити, скільки людей потім розвезе заразу по всій Україні, це загрожує нашій країні розвитком епідемій у подальшому. У брудній воді на пляжах в Одесі повно як умовно патогенних, так і вельми небезпечних мікроорганізмів.

Аварійний стан системи водовідведення Одеси призвів до забруднення прибережної смуги уздовж Південного та села Нова Дофінівка. Фахівці одеського обласного лабораторного центру МОЗ України залишилися незадоволені якістю води у Чорному морі в зонах рекреації морського водокористування на пляжах міста Білгород-Дністровського, Татарбунарського, Овідіопольського, Лиманського районів. Порушення є як за санітарно-мікробіологічними, так і за хімічними показниками. Звернення екологів і фахівців МОЗ України до органів місцевого самоврядування і представників бізнесу Одеси залишилося без відповіді.

Люди самостійно інформують одне одного через соціальні мережі попередженнями, фотографіями чорних від нечистот пляжів і розповідями про те, що під час грози на пляжі «Аркадія» з-під землі б'ють «дивні фонтани» з брудною водою, що йде просто в Чорне море.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачену вкладку до посвідчення громадянина, який постраждав унаслідок Чорнобильської катастрофи, №647880, категорія I, серія А 414676, потерпілий від ЧАЕС №1, видану КМДА 26.11.2009 року на ім'я Школяренка Олександра Васильовича довічно, вважати недійсною.

Катерина БАЧИНСЬКА

■ ПРАВДУ І ТІЛЬКИ ПРАВДУ!

Без президентського імунітету

Державне бюро розслідувань відкрило 12 кримінальних проваджень, у яких фігурує Петро Порошенко

Мітинг на підтримку Петра Порошенка під Державним бюро розслідування.
Фото з сайта unian.ua.

Очільник ДБР заявив про можливий допит Порошенка на детекторі брехні.

Два мітинги та один Порошенко

П'ятий президент України, лідер партії «Європейська Солідарність» Петро Порошенко побував на черговому допиті в Державному бюро розслідувань (ДБР). Колишнього главу держави викликали як свідка у справі про можливе ухилення від сплати податків при придбанні телеканала «Прямий». Під час допиту під стінами ДБР проходив мітинг на підтримку Порошенка. Підтримати експрезидента прийшли його молодші діти — син Михайло та доньки Олександра і Євгенія — і їхні друзі. Також підтримати Порошенка прийшли соратник експрезидента Артур Герасимов і голова комітету ВР із питань свободи слова та інформаційної політики Вікторія Сюмар. Паралельно під стінами ДБР проходив ще один мітинг, але вже противників Порошенка.

ДБР і допит

Після розмови у ДБР Петро Порошенко заявив, що допит стосувався ситуації навколо «Прямого канала «Прямий»: «Події, які зараз розгортаються навколо «Прямого», дають мені всі підстави стверджувати, що ми маємо справу зі спробою рейдерського захоплення «Прямого канала», — сказав експрезидент. За словами Порошенка, ініціатором цієї справи є соратник Віктора Януковича Андрій Портнов. Порошенко наголосив, що не має жодного стосунку до власності або до управління «Прямим каналом». «Але і я, і моя політична команда закликаємо всі політичні сили та громадськість стати на захист свободи слова в Україні. Усі дії, які зараз відбуваються навколо цієї справи, спрямовані на утиски роботи телеканалу», — заявив він. При цьому Порошенко закликав ДБР, СБУ та нову українську владу більше приділяти увагу не «Прямому каналу», а захисту інформаційного простору від втручання держави-агресора.

Не рейдерство, а податки

Не змовчав після заяв Порошенка і голова ДБР Роман Труба. У своєму телеграм-каналі він зазначив, що Порошенко дезінформував суспільство, і додав, що бюро не намагається захопити телеканал «Прямий», а п'ятий президент Петро Порошенко перетворився на політика, який займається «підміною понять». «Маю відреагувати на заяву Петра Порошенка щодо нібито «рейдерського захоплення телеканала «Прямий». На жаль, Петро Олексійович із державницької людини перетворився на звичайного політика, який займається не лише підміною понять, а й викривленням інформаційної реальності, якщо йому це вигідно. У ДБР немає жодного провадження, яке б стосувалося діяльності телеканала «Прямий», тим паче його редакційної політики, сплати податків телеканалом, роботи журналістів тощо. У нас є провадження щодо можливого ухилення від сплати податків під час продажу цього телеканала Володимиру Макеєнку», — написав Труба.

Приходьте ще, але на детектор брехні

Але це ще не все. У ДБР уже заявили, що наступний допит п'ятого президента, ймовірно, відбуватиметься на поліграфі. «Це зовсім не страшно — всі наші працівники проходять таке психофізіологічне дослідження щороку», — зазначив очільник ДБР Роман Труба. Порошенко ж, довго не роздумуючи, заявив, що готовий пройти перевірку на детекторі брехні, але не в Державному бюро розслідувань, а в прямому ефірі телеканала «Прямий». «Я не довіряю ДБР, я не довіряю його керівництву, я не вірю в об'єктивність і неупередженість слідства. І водночас на «Прямому» каналі ті питання (а в мене є цей перелік), які вони хотіли озвучити, я готовий пройти детектор брехні в прямому ефірі», — сказав п'ятий президент. Порошенко зазначив, що вже запропонував цю ідею в ДБР.

Чому розслідування і що, окрім «Прямого»?

Державне бюро розслідувань займається кримінальними провадженнями винятково високопосадовців: правоохоронців, суддів і найвищих службовців держави. У яких ще справах фігурує Петро Порошенко, окрім несплати податків «Прямого»? Загалом у ДБР є 12 кримінальних проваджень, у яких фігурує п'ятий президент. Поки ж у всіх справах Порошенко фігурує як свідок. Громадське телебачення надіслало до ДБР запит із проханням розтлумачити зміст проваджень стосовно попереднього глави держави. І от що стало відомо: всі кримінальні провадження відкривали за запитом працівника адміністрації часів Віктора Януковича — Андрія Портнова.

Моряки і воєнний стан

Перше кримінальне провадження відкрито 20 травня. Цікаво, що справу порушили відразу після втрати Порошенком президентського імунітету. Справа, яка в заяві ДБР фігурує першою, стосується захоплення 24 українських моряків Російською Федерацією у Керченській протоці. Нагадаю, в листопаді 2018-го три українські військові кораблі намагалися пройти через Керченську протоку до Азовського моря. Росія ж не дала цього зробити. Як наслідок, кораблі захопили російські прикордонники, а 24 моряки потрапили в російський полон і досі в ньому перебувають. Після цього інциденту Петро Порошенко закликав Верховну Раду ввести воєнний стан на два місяці. За заявою Портнова, Порошенко свідомо пішов на таке рішення, щоб унеможливити проведення президентських виборів. ДБР розслідує можливу причетність п'ятого президента в цій справі за статтею «Державна зрада».

Кузня на Рибальському

Другу заяву до ДБР також подав Андрій Портнов. Стосується вона відмивання коштів. За інформацією чиновника часів Віктора Януковича, п'ятий президент через кіпрську компанію начебто «відмив» 300 мільйонів доларів із продажу свого заводу «Кузня на Рибальському» Сергієві Тігіпку й не сплатив із них податки. За інформацією Портнова, у Сергія Тігіпка не було цієї суми, щоб сплатити її Петру Порошенку, тому продаж, за його словами, був «фіктивним».

Вплив на суди

Вплив на суди — це окремий блок відкритих проваджень стосовно Петра Порошенка. Адже їх у ДБР нараховується аж чотири. Порошенка звинувачують у можливому впливі на добір кандидатів до Вищої Ради правосуддя. А саме в тому, що Петро Олексійович призначив двох членів поза правилами і процедурою. Ще одне провадження стосується ймовірного тиску на суддів Окружного адмінсуду Києва у справі «ПриватБанку», в якій замішаний олігарх Ігор Коломойський. Окрім цього, фігурує також справа щодо втечі судді Миколи Чауса. Підставою для відкриття цієї справи став матеріал на сайті «Страна.ua». За інформацією правоохоронця, наближеного до Порошенка, особиста охорона Порошенка у 2016 році таємно вивезла суддю Дніпровського райсуду Києва Чауса до аеропорту, де він без проходження контролю сів на літак і полетів до Молдови. Там його затримали місцеві правоохоронці, але до України досі не повернули. Суддя Чаус відомий за підозрою від НАБУ в отриманні хабара у 150 тисяч доларів. Ці кошти правоохоронці виявили у двох скляних банках, які суддя особисто закопував у дворі власного дому.

Ще два факти, які розслідує Державне бюро розслідувань щодо Порошенка, стосуються несвоєчасного призначення ним суддів на посади та можливого втручання в роботу Апеляційного суду міста Києва.

Коаліція і прем'єрство Гройсмана

А ще Порошенка можуть притягнути до кримінальної відповідальності за можливе порушення під час подання та призначення прем'єр-міністра Володимира Гройсмана. Аргументують своє подання до ДБР тим, що на той момент у парламенті була відсутня коаліція, і Президент про це знав, але, незважаючи на це, все одно подав кандидатуру Володимира Гройсмана.

Підробка документів

Також п'ятий президент фігурує у справі про незаконний перетин кордону з підробленими документами. Історія стосується поїздки Порошенка на Мальдіви. А ще в документі від ДБР є позиція про те, що з ситуативної кімнати адміністрації президента зникли сервери з таємною інформацією після того, як Порошенко залишив пост глави держави.

Очевидно, вся ця історія не залишиться осторонь, і вже восени, з початком нового політичного сезону, незважаючи на зниження температури в повітрі, в українській політиці ставатиме все гарячіше. Адже детектори брехні у прямому ефірі, розслідування ще 11 справ триматимуть у напрузі як слідчі органи, так і Порошенка. ■

■ ПИТАННЯ РУБА

Дайте світла! Дихать нічим!

Рефат Чубаров закликав «навіть гіпотетично не думати» про відновлення поставок води і світла в Крим

Інф. «УМ»

Голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров закликав «навіть гіпотетично не думати» про відновлення поставок води і світла в анексований Росією Крим. Про це він написав, коментуючи нові заяви російської влади Криму про необхідність добитися від уряду України забезпечення Криму дніпровською водою, а також відновлення залізничного сполучення між материковою частиною України і півостровом.

«Не думайте, навіть гіпотетично, обговорювати тему можливої поставки води, електроенергії або відновлення залізничного сполучення між материковою частиною України і Кримом поза темою безумовної, повної і негайної деокупації Криму і відновлення державного суверенітету України над Кримським півостровом і прилеглими водами Чорного і Азовського морів», — написав Чубаров.

На думку голови Меджлісу кримських татар, Україна зобов'язана використовувати природні ресурси, наявні на її території, в протистоянні російській агресії і для звільнення захоплених територій. «Припинення поставок дніпровської води на Кримський півострів у березні 2014 року, а потім здійснена з 20 вересня 2015 року кримськотатарською та українською громадськістю товарна блокада Криму, і за кілька місяців — повне припинення поставок електроенергії в тимчасово окупований Крим зробило дорожчим російським окупантам щорічне утримання окупованого ними Криму на кілька мільярдів доларів», — додав Чубаров. ■

КОЛІЗІЇ

«Доказів не вистачає»

Реванш по всіх напрямках: уже й правоохоронці відверто політично переслідують проукраїнських керівників попередніх років

Богдан ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

Останнім часом фігурантами кримінальних проваджень тих чи інших правоохоронних органів стають колишні і нинішні політики-патріоти, які послідовно відстоюють українські інтереси, як у самій Україні, на противагу так званій «п'ятій колоні», так і на міжнародній арені.

«Фабрика» справ

Серед найрезонансніших — справа про так зване недостовірне декларування щодо міністра інфраструктури України Володимира Омеляна, якому прокурори САП вже навіть зачитали обвинувальний акт. І хоча у САП відкидають політичний складник, пан Омелян переконаний, що кримінальним провадженням щодо нього керівництво НАБУ бажає продемонструвати результати своєї роботи.

На завершення каденції отримає подібний «сюрприз» і нинішній спікер Ради Андрій Парубій. Адже на початку серпня Шевченківський районний суд міста Києва зобов'язав Державне бюро розслідувань (ДБР) зареєструвати кримінальне провадження щодо можливого втручання голови ВР у виборчий процес.

Зокрема, до суду надійшла скарга громадянина на бездіяльність слідчого ДБР, який не вніс інформацію про можливий злочин Парубія в Єдиний реєстр досудових розслідувань. Заявник вважає, що спікер Ради вчинив злочин, передбачений ч. 4 ст. 157 (Перешкоджання здійсненню виборчого права) Кримінального кодексу.

Цю скаргу суд розглянув 22 липня і забов'язав ДБР відкрити відповідне провадження.

«Шукаємо умисел»

Але найбільше відзначилася Генпрокуратура, яка ще на початку літа висунула третьому президенту України Віктору Ющенку підозру в розтраті майна у рамках справи про резиденцію «Межигір'я», яка була виведена з державної власності у 2007 році.

«УМ» уже повідомляла, що, на думку адвокатів Ющенка, цією сфабрикованою справою керівництво Управління спеціальних розслідувань ГПУ на чолі з Сергієм Горбатюком (який мріє про посаду Генпрокурора, і тому прагне прислужитися новобраній владі держави) намагається «заглушити» власні провали в розслідуванні низки злочинів режиму Януковича.

Утім спроба прокурорів через суд накласти арешт на майно Віктора Ющенка завершилася пшиком. Воно й не дивно, адже, за версією Горбатюка, нібито саме Ющенко ще до Помаранчевої революції (!) «вступив у змову» з Януковичем, щоб перевести резиденцію «Межигір'я» з Держуправління справами (ДУС) у сферу відповідальності Кабінету Міністрів. Мовляв, це допомогло Януковичу потім «прихватизувати» цей об'єкт.

От тільки незрозуміло, чому під керівництвом того ж таки Горбатюка «розвалилося» стільки справ щодо представників режиму Януковича (в тому числі й щодо реальних «прихватизаторів» Межигір'я), чому жодна з них не доведена до суду, а на імпотентність слідства у провадженнях щодо масових убивств на Євромайдані вказують офіційному Києву вже навіть з ООН.

Абсолютну неспроможність слідства у цій «притягнутій за вуха» справі днями несвідомо підтвердив іще й керівник Другого слідчого відділу Управління спецрозслідувань ГПУ Андрій Радіонов в ефірі Українського радіо.

За його словами, у рамках провадження про виведення резиденції Межигір'я з державної власності повідомлено про підозру восьми особам, серед яких є і колишні високопосадовці.

«Чому президент Ющенко? Тому що йому і тільки йому за законом напряму підпорядковувалось Державне управління справами і ним розглядались документи, від яких залежала подальша передача резиденції. Наразі повідомлено про підозру 8 особам. Є навіть ті, щодо яких вироки набули чинності. Починаючи від посадовців, зокрема двох президентів та прем'єр-міністра, і до нотаріусів. Наша тактика розслідування — зверху-вниз», — зазначив журналістам пан Радіонов.

І додав, що повідомлення про підозру щодо Віктора Ющенка здійснено за статтею 191 ККУ (Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем). Мовляв, «це теж злочин з ознаками корупції, але це не є прямий хабар».

При цьому пан Радіонов, не кліпнувши оком, каже, що наразі у слідства поки немає достатньо доказів, щоб стверджувати, що «Межигір'я» було виведене Ющенком із державності як хабар екс-президенту Віктору Януковичу для оголошення дострокових парламентських виборів, хоча «всі версії розглядаються»! Мовляв, доказів умислу не вистачає...

«Якби було достатньо доказів, що президент із використанням владних повноважень дав хабар, аби мати можливість розпустити Раду, то наразі ми не маємо достатнього таких даних. Хоча, звісно, всі версії розглядаються, — розмірковує і ділиться власними припущеннями Андрій Радіонов. — Ми щиро вважаємо, що коли колишній президент це робив, він робив це саме з умислом, і саме в умисному злочині слідство його підозрює. Наразі ми не можемо сказати, що він вчинив злочин, ми його підозрюємо у вчиненні злочину. І це версія слідства. На сьогодні довести, що це було в обмін на щось, ми не можемо».

Що й казати, навіть журналісти Українського радіо були спантеличені такими роздумами прокурора і перепитали: «Тоді який умисел за версією слідства?». Та у відповідь почули лише: «Співучасть у заволодінні. Він допомагав іншій особі. Необов'язково, щоб ти отримав у власну кишеню якусь частку майна, це може бути і політичне сприяння. Наразі ми говоримо про корисливий умисел на користь Віктора Януковича».

Коментарі, як-то кажуть, зайві...

Малюнок Миколи КАПУСТИ.

ДОВІДКА «УМ»

На початку серпня Генеральна прокуратура завершила досудове розслідування у справі колишнього президента Віктора Ющенка щодо незаконного заволодіння резиденцією «Межигір'я», ГПУ підозрює Ющенка в допомозі Віктору Януковичу в заволодінні резиденцією.

За даними адвоката Віталія Наума, прокуратура вважає, що Віктор Ющенко вступив у злочинну змову з Віктором Януковичем із метою, щоб останній заволодів «Межигір'ям», що він вступив у змову в 2002 році, а заволодів у 2007 році. «Ті, хто пам'ятають, які були баталії між Ющенком і Януковичем у 2004 році, розуміють яка в цьому абсурдність», — іронізував захисник.

Зауважимо, що виведення резиденції з державної власності могло відбутись у 2007 році. На той час Віктор Янукович був прем'єр-міністром. Між Віктором Ющенком та Віктором Януковичем у той час був черговий тривалий політичний конфлікт, який закінчився дочасними виборами парламенту осені 2007 року.

Уряд після цього передав резиденцію до статуту держпідприємства «Надра України», яке вивело «Межигір'я» з державної власності на користь фіктивної донецької фірми.

Після втечі Януковича з України в лютому 2014 року «Межигір'я» стало національним парком і музеєм корупції, де щорічно бувають мільйони українців та іноземців. Будівлями «Межигір'я» опікуються волонтери, які збирають на це кошти з відвідувачів.

Наприкінці травня 2019-го ТОВ «Скомпані» стало переможцем конкурсу на право управління заарештованою резиденцією колишнього президента Віктора Януковича «Межигір'я».

РОЗБІРКИ

А Горбатюк проти

Генпрокурор Юрій Луценко хоче терміново завершити розслідування злочинів під час Євромайдану

Іван БОЙКО

Генпрокурор України Юрій Луценко ще 8 серпня підписав наказ №39 про ліквідацію у структурі та штатному розписі Управління спеціальних розслідувань ГПУ відділу криміналістичного супроводження досудового розслідування та інформаційно-аналітичної роботи. Відповідно до наказу заплановано створити Управління організації та процесуального керівництва у кримінальних провадженнях про злочини спеціальної категорії.

Ці зміни викликали обурення начальника Управління спеціальних розслідувань ГПУ Сергія Горбатюка. У коментарі «Громадському» він наголосив, що у новоствореному управлінні не буде нинішнього керівника групи прокурорів управління спецрозслідувань ГПУ Олексія Донського. Натомість заступник Генпрокурора Сергій Кізь планує призначити на керівні посади в новостворене управління підконтрольних йому людей, які не займалися справами Майдану.

«Це руйнує існуючий налагоджений механізм розслідування і призведе не тільки до затягування, а і до нищення розслідувань. То все поступові кроки для цього. Спочатку Луценко ліквідував департамент, розділивши слідчих і прокурорів. Тепер виведе з керівництва Донського і мене чи когось з наших прокурорів та слідчих не призначить. А потім можна впливати на ці розслідування як завгодно. Крім того, рухатися ті провадження не будуть», — бідкається пан Горбатюк.

При цьому, посадовець не пояснює, що заважало йому та підлеглим протягом майже 5,5 року досягти вагомих результатів у розслідуванні справ Євромайдану.

Тож не дивно, що речниця Генпрокурора Лариса Сарган у коментарі журналістам одразу заперечила слова Горбатюка: «Сергій Горбатюк зливає документи. Де результати роботи? Для Генерального прокурора України Юрія Луценка завершення розслідування щодо справ Майдану є терміновим. Луценко добився вироку Януковичу. Чому Горбатюк не почав процедуру заочного засудження Кусюка? (Сергій Кусюк — ексберкутівець, що втік до Росії, керував штурмом Майдану в грудні 2013 року. — **Ред**)».

Варто зазначити, що у червні цього року керівництво ГПУ, згідно з наказом №28, уже ініціювало створення Управління організації та процесуального керівництва у кримінальних провадженнях спеціальної категорії, прокурори якого мали б здійснювати процесуальне керівництво над розслідуванням справ Майдану та представляти державне обвинувачення у суді.

Тоді об'єднання адвокатів у справах Майдану «Адвокатська дорадча група» назвали це рішення Генпрокурора Луценка «першим кроком для доведення до логічного завершення та вироків розслідувань у справах Майдану». Але через п'ять днів цей наказ скасували з невідомих причин.

Зауважимо, що всі злочини, скоєні під час Революції гідності, умовно об'єднані в одну велику «Справу Майдану», яка нараховує 89 кримінальних проваджень. Слідчі, зокрема, розслідують убивство 91 людини (78 євромайданівців та 13 силовиків).

ПРОГНОЗИ

Відродитися у колапсі

Масштабна економічна криза, яка може виникнути у світі, матиме як негативні, так, можливо, і сприятливі результати для України

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

На світ уже давно насувається масштабна економічна криза. Думки аналітиків усе більше і більше схиляються до цієї версії, а голоси скептиків звучать все голосніше. Але найсумніше у цій ситуації, що ми вже бачимо перші побічні симптоми, які підтверджують ймовірність такого розвитку подій. Для України подібний сценарій був би вкрай небезпечним, особливо з огляду на наші внутрішні проблеми, — адже від глобальних економічних криз найбільше страждають слабкі і малорозвинуті економіки. Втім не завжди.

Успіх посткризовій Україні мають забезпечувати не лише традиційна металургія та аграрний комплекс, а й нові затребувані у світі галузі виробництва.
Фото з сайта zaxid.net.

Все в руках Трампа

Рецесія у світовій економіці, про яку провідні світові аналітики твердять уже кілька місяців, може наступити менш ніж через рік. Якщо точніше, то десь через дев'ять місяців. Спад в економіці почнеться, якщо американський президент Дональд Трамп і справді запровадить 25% мита на китайські товари на суму близько 300 млрд. доларів, вважають в американському банку «Морган Стенлі». Наразі Трамп має намір запровадити десятивідсоткове мито на ці товари у вересні.

«Це досить погано, але не критично, — кажуть у «Морган Стенлі». — Якщо ці десятивідсоткові діятимуть понад 4-5 місяців, глобальне зростання залишиться слабким — у діапазоні від 2,8% до 3%. І це навіть незважаючи на зниження головних ставок світовими центробанками». Скептично налаштований до світової економіки і Міжнародний валютний фонд. Так, як відомо, за підсумками 2018 р. зростання світової економіки становило 3,6%, торік же МВФ чекає зростання на 3,2%. У «Морган Стенлі» вважають, що глобальна рецесія настане при зниженні темпів зростання глобальної економіки нижче 2,5%.

Скептицизм МВФ стосується всіх без винятку економік світу, навіть із великою економікою: Фонд переглянув їхні економічні перспективи на нинішній рік і знизив їх. «Зростання світової економіки сьогодні є млявим і нестійким, але так не повинно бути, оскільки це частково викликано збитками, яких завдають самі собі деякі країни. Динамізм у світовій економіці стримується тривалою невизначеністю щодо економічної політики, оскільки, незважаючи на недавнє перемир'я в торгових суперечках між США і Китаєм, напруженість у сфері торгівлі залишається підвищеною, а у сфері технологій виникла напруженість, яка загрожує глобальним ланцюжкам поставок технологічної продукції. До цього варто додати перспективи «Брекзіта», який відбудеться без досягнення попередньої домовленості між Великобританією та Євросоюзом», — йдеться в останньому звіті Міжнародного валютного фонду.

Між Лондоном і Берліном

На підтвердження сказаного — ситуація у двох великих європейських державах: Німеччині та Великобританії. Обидві перебувають під загрозою рецесії, і кожна має на це свої внутрішні причини. Так, за повідомленням Федерального статистичного відомства Німеччини, експорт німецьких товарів у червні упав на 8 відсотків у порівнянні з тим же періодом минулого року. Цей факт зумовив прогноз місцевих аналітиків, за яким економіка цієї держави перебуває на межі між рецесією та стагнацією.

Загалом у червні 2019 року Німеччина експортувала товарів на суму у 106 мільярдів євро, а імпортувала — на 89 мільярдів євро. Втім попри позитивне торговельне сальдо і навіть попри те, що показники імпорту до ФРН у порівнянні з червнем 2018 року впали на 4,4 відсотка, ситуація для «локомотива» Євросоюзу залишається загрозливою. Так, загальний експорт німецьких товарів до країн ЄС у червні 2019 року впав на 6,2 відсотка, а до країн поза межами ЄС на 10,7 відсотка.

Аналітики не схильні пов'язувати ці процеси з антиросійськими санкціями, натомість пояснюють обережністю міжнародних інвесторів, яка є наслідком торговельної війни між США і Китаєм. Шкодить Німеччині також відсутність прогнозованості ситуації щодо майбутнього виходу Великої Британії з Євросоюзу. Відтак німецькі експерти вже морально готові до зростання ВВП за підсумками року на рівні трохи більше, ніж нуль.

Великобританія, яка своїм необдуманим «Брекзітом» завдала клопоту колегам континентальної Європи, також страждає від цього вчинку. За період із квітня по червень економіка Великої Британії скоротилася на 0,2%, це найгірший показник із 2012 року. За повідомленням Управління національної статистики Британії, несподіване скорочення економіки відбулося після прискорення економічного зростання в перші три місяці року через накопичення запасів у зв'язку з «Брекзітом». Обсяг виробництва впав, будівельний сектор ослаб, а сектор послуг, який часто виручав, перестав давати зростання.

За підсумками року у Британії очікують стагнацію за консенсус-прогнозом зростання в 0%, а скорочення економіки вперше з 2012 року підвищує ризик того, що Велика Британія може увійти в технічну рецесію.

І нікому не потрібна сировина...

Непрямим підтвердженням ймовірних проблем уже у найближчому майбутньому може слугувати падіння цін на сировину, що традиційно вважається симптомом рецесії: виробництво уповільнюється і засоби для нього стають все менш і менш затребуваними.

> Дешеве «чорне золото» і недорогий газ будуть здатні суттєво зменшити агресію нашого північного сусіда.

Перед вихідними стало відомо, що азійські ф'ючерси на залізну руду завершили робочий тиждень 12-14% падінням, опустившись нижче позначки в 90 доларів за тонну. Світові контракти подешевшали до мінімального показника з квітня цього року. Вважається, що причинами падіння є ціла низка факторів: уповільнення попиту в Китаї, який перебуває фактично у стані війни зі Сполученими Штатами.

Аналогічна ситуація і з нафтою. Світовий попит на нафту за період із січня по травень нинішнього року зріс лише на 520 000 млн барелів на день. Це найнижчий показник за аналогічний період із кризового 2008 року. Тоді світова економіка почала гальмувати через наростання проблем фінансового сектору, а ціни на нафту, що перевищили 100 доларів за барель, стали підривати споживання в країнах-імпортерах.

Зараз світова економіка теж гальмує, хоча вже головним чином через торговельну війну, яка негативно впливає на зростання як світової економіки, так і попиту на нафту. Прогнозоване зростання попиту аналітики називають «дуже млявим» і вчергове знижують його прогноз на нинішній рік: наразі з 1,2 млн барелів на день до 1,1 млн. Втім це вже третя корекція за останні чотири місяці, а тому експерти сходяться на думці, що цифра — далеко не остаточна, а нова буде ще гіршою для ринку.

МВФ і Світовий банк: «Усе погано, але...»

На думку експертів МВФ, хороших новин у найближчому майбутньому ми не почуємо. «Глобальні ланцюжки поставок технологічної продукції перебували під загрозою у зв'язку з перспективами санкцій США, зберігалася невизначеність, обумовлена «Брекзітом», посилюється геополітична напруженість, яка дестабілізувала ціни на енергоносії, — коротко, але змістовно описали ситуацію його експерти. — Відтак зростання світової економіки є нестійким, але так не повинно бути, оскільки це почасти викликане збитками, яких завдають самі собі деякі країни. Динаміка у світовій економіці стримується тривалою невизначеністю щодо економічної політики».

Такої ж думки і Світовий банк. В його останній доповіді йдеться, що темпи економічного зростання у світі знаходяться на найнижчому рівні за останні три роки. І хоча стан справ стабілізується, динаміка подальшого розвитку ситуації нестійка і схильна до серйозних ризиків. «Показники міжнародної торгової й інвестиційної активності були нижчими від очікуваних на початку року. Та й економічна активність у провідних промислово розвинутих державах, особливо в країнах зони євро, а також у деяких великих країнах з ринком, що формується, і країнах, що розвиваються, виявилася слабкішою за раніше очікувану», — йдеться у доповіді Світового банку. При цьому її розробники зазначають: особливу заклопотаність викликає уповільнення темпів зростання світової торгівлі до найнижчого рівня за десять років, що минули після фінансової кризи, а також падіння рівня підприємницької активності.

Хоча при цьому зазначають: темпи зростання можуть суттєво прискоритися, якщо потрясіння, з якими зіткнулися держави наприкінці минулого і на початку нового року, залишаться у минулому.

Ризики і шанс для України

Ситуація у нашій державі, яка залишається «затиснутою» між двома великими гравцями, назагал залишається не надто сприятливою. «Вважаю, що вихід Британії з ЄС нашої країни особливо не торкнеться, хоча Європейський центральний банк уже переглянув прогноз зростання ВВП єврозони у бік зниження. Але основного реципієнта наших працівників і торгового партнера України — Польщі — це зниження оцінок не торкнулося. А ось ситуація з торговельною війною між КНР і США може погіршити наші позиції на ринку сталі і залізорудної сировини. Китай — важливий споживач сталевого прокату, і фактично зараз саме ця країна встановлює ціни на сталь. Якщо попит у КНР на цей продукт упаде, то обвалять ся ціни на світових ринках, що є негативом для України», — цитують ЗМІ фінансового аналітика Віталія Шапрана.

Згортання темпів економічного зростання світової економіки зменшить попит на продукцію металургії і, як результат, знизить обсяги валютної виручки та погіршить зовнішньоекономічне торгове сальдо нашої країни. Негативні наслідки можуть також посилитися через необхідність значних державних виплат за зовнішніми зобов'язаннями. Втім експерти вважають, що наслідки грядущої кризи не будуть такими катастрофічними, як в 1998 і 2008 роках. Зокрема, завдяки значно кращим макроекономічним показникам, відсутності «бульбашок» на окремих ринках, наприклад, на ринку нерухомості, стабільніша і надійніша банківська система.

Утім, ситуація може повернутися і не на нашу користь. А тому Україна мусить бути готовою до будь-якого негативу і мати план дій. Адже одна з найбільших загроз кризової ситуації для України полягає у тому, що наша країна експортує напівсировинні товари або з низькою доданою вартістю. Для стійкості перед глобальними викликами та для надійності це є негативним фактором. На думку експертів, потрібно якнайефективніше використовувати «торговий перепочинок» у світовій економіці, щоб знайти для себе нові ніші й спробувати поліпшити інвестиційний клімат, завдяки чому прийдуть до нас і запрацюють нові технології.

Відтак повномасштабна криза, наслідком якої можуть стати новий економічний уклад світу і новий економічний порядок, дарує нам шанс на оновлення та вихід на нові орбіти. Приблизно такий шанс ми мали в 2008—2009 роках, після завершення кризи, але скористатися шансом, на жаль, не зуміли.

Безумовно, від усіх перелічених світових тенденцій Україна може виграти. З одного боку, неотримане від США продовольство Китай повинен буде десь купувати, — і тут українські агроекспортери можуть, проявивши трохи активності, зайняти нові і прибуткові ніші. З іншого боку, чим більше впаде ціна на нафту, тим легше дихатиметься всій економіці України. Стане дешевшим автомобільне пальне, з'явиться шанс для здешевлення деяких видів товарів, у яких транспортна частка є суттєвою. Зниження вартості нафти спричинить і здешевлення газу, принаймні на світових хабах. А цей фактор може спричинити не лише зменшення вартості комунальних послуг, а й здешевлення сировини для промислових підприємств.

Не варто забувати і про нашого ворога — Російську Федерацію, яка суттєво залежить від цін на нафту та нафтопродукти. А тому дешеве «чорне золото» і недорогий газ будуть здатні суттєво зменшити агресію нашого північного сусіда.

Утім реструктуризація економіки ніколи не може відбутися сама по собі і визначальною мірою залежить від активності, професійності, незаангажованості влади, а також від підприємницького клімату в державі.

Зараз ситуація з ними є суттєво кращою, ніж була ще п'ять–шість років тому. Але недостатньою для справді радикального прориву. Відтак наш шлях до виходу зі світової кризи має починатися із прискореного реформування України: до реформ, які вже проведено, треба додати нові, а також завершити розпочате.

У цьому випадку ми матимемо шанс... ■

ДО ВИБОРІВ

Що буде оПіСля?

У Польщі офіційно розпочато виборчу кампанію. Її учасником має стати... президент США Дональд Трамп

Ігор ВІТОВИЧ

У Польщі офіційно стартувала кампанія перед осінніми парламентськими виборами. Вибори до Сейму і Сенату відбудуться 13 жовтня.

Лідер правлячої партії «Право і справедливість» («ПіС»), який є «сірим кардиналом» польської політичної сцени, у неділю, 11 серпня, відвідав жителів місцевості Збучин у Мазовецькому воєводстві, де організував для селян сімейні пікніки за участю політиків керівної партії. На минулих виборах правоконсервативна партія Качинського перемогла саме завдяки масовій підтримці консервативно налаштованих мешканців сіл та провінційних містечок. На цих виборах «ПіС» знову робить ставку на сільський електорат, бо більш просунуті виборці міст на цьогорічних місцевих виборах віддали перевагу опозиційній «Громадянській платформі», висуванці якої стали мерами більшості великих польських міст.

Під час зустрічі з виборцями Ярослав Качинський наголосив, що «Право і справедливість» хоче, щоб усі — незалежно від місця народження — мали рівні шанси на розвиток та професійне зростання. За словами лідера «ПіС», партії, які раніше правили країною, не дбали про майбутнє польського села. У свою чергу прем'єр-міністр Матеуш Моравецький відбув до Великопольщі, де «обробляв» мешканців місцевої провінції приблизно в тому ж дусі, що й Качинський.

На початку виборчої кампанії Ярослав Качинський провів «єднання партійних рядів». «Єднання» закінчилося тим, що в четвер спікер Сейму Марек Кухцінський заявив про своє рішення піти у відставку зі своєї посади у зв'язку з суперечностями довкола його службових авіаперельотів (хоча більш схоже на те, що його «пішли»). Вже в п'ятницю, тобто в день початку виборчої кампанії, Сейм обрав нового спікера. Ним стала більш віддана Ярославу Качинському Ельжбета Вітек. За кандидатку від партії «Право і справедливість» проголосували 245 депутатів. Тоді як кандидатура від опозиційної фракції «Громадянська платформа — Громадянська коаліція» Малґожата Кідава-Блонська набрала 135 голосів.

І того ж дня, в п'ятницю, 9 серпня, було оголошено про триденний візит до Польщі президента США Дональда Трампа. Він із дружиною Меланією прибуде до Варшави пізно ввечері 31 серпня. Під час приблизно триденного візиту президента США до Польщі заплановані, зокрема, його публічний виступ і двостороння зустріч із президентом Польщі Анджеєм Дудою.

Качинский вітає нову спікерку з обранням.

Час візиту обрано не випадково — у розпал виборчої кампанії. Трамп має стати одним з головних її елементів, «весільним генералом» та козирною картою «ПіС» і особисто Ярослава Качинського. Опитування вказують, що «ПіС» лідирує на жовтневих парламентських виборах, але залучення до кампанії американського президента може поліпшити виборчий результат переможців. Американського президента та «сірого кардинала» Польщі поєднує відраза до Євросоюзу. Польща отримує найбільші з усіх країн ЄС дотації на розвиток з Брюсселя, але при цьому «плює в руку дающу», бачить своїм головним союзником не Євроспільноту, а США. Тож це буде «зворушливе» єднання двох євроненависників. ■

ДО РЕЧІ

На візит Трампа до Польщі активно звернули увагу українські ЗМІ та аналітики. Оскільки тимчасовий повірений у справах США в Україні Вільям Тейлор заявив, що розглядається можливість зустрічі президента України Володимира Зеленського з президентом США Дональдом Трампом у Нью-Йорку та Варшаві. «Ми знаємо про дві нагоди, коли обидва президенти будуть присутні одночасно. Обидва президенти мають бажання поспілкуватися, і вони побачать один одного за обох цих нагод — у Польщі та в Нью-Йорку. Ми сподіваємося, що в президентів будуть ще інші можливості спілкування, але вони наразі не визначені», — сказав Вільям Тейлор журналістам.

Тимчасовий повірений у справах США в Україні підтвердив, що готується офіційний візит Зеленського до Сполучених Штатів, але конкретних дат ще не встановлено. Деякі українські аналітики вважають, що повноцінної зустрічі Зеленського з Трампом у Варшаві може не бути з огляду на її недостатню підготовленість, але фотосесія можлива.

КРИЗА

Залізні коні не винні...

Уряд Португалії вживає жорстких заходів проти водіїв бензовозів, страйк яких паралізував країну

Ігор ВІТОВИЧ

У Португалії дві тисячі водіїв бензовозів розпочали страйк у понеділок, 12 серпня. Напередодні таке рішення ухвалили члени двох профспілок, котрі представляють права перевізників, інформує агенція «Рейтер». Це вже обернулося тим, що в Лісабоні та низці інших міст на заправках немає пального.

Страйк анонсували як безстроковий після того, як перемовини профспілок з Асоціацією національних перевізників товарів (ANTRAM) зазнали поразки. Профспілки наполягали на підвищенні заробітної платні для водіїв та покращенні умов праці. «Страйк триватиме невизначений термін», — заявив голова Національної спілки водіїв, що виконують перевезення небезпечних вантажів (SNMMP), Жорже Кордейру.

Водночас речник ANTRAM назвав рішення про страйк «перемогою лідерів профспілок», однак «поразкою для працівників». Уряд соціалістів Португалії під керівництвом прем'єра Антоніо Кошти вже почав готуватися до тривалого страйку, оголосивши в країні стан енергетичної кризи з 23:59 п'ятниці, 10 серпня, і щонайменше по 21 серпня. В країні запроваджено обмеження на продаж бензину: не більше 15 літрів на автомобіль.

Попередній страйк перевізників пального відбувся у Португалії у квітні. Тоді акція протесту призвела до дефіциту пального на приблизно двох тисячах заправок і викликала паніку серед автомобілістів.

Жертвами ж останнього страйку стали не лише самі португальці, а й закордонні туристи, велетенській навалі яких місцеві мешканці вже й не раді.

На табло заправки — лише нулі, пального тут немає від понеділка.

На автозаправках країни — справжній колапс. Уже на вечір понеділка на третині заправок країни не було пального. Частина португальських водіїв намагається дістатися до сусідньої Іспанії, щоб наповнити баки пальним. Паливна криза кинула країну в хаос, тому португальський уряд у ніч із понеділка на вівторок запровадив спеціальні заходи проти водіїв бензовозів, вимагаючи їхнього повернення на роботу. Незважаючи на страйк вони зобов'язані забезпечити пальним постачальників продовольства, рятувальні служби та громадський транспорт. Якщо ці умови не будуть виконані, страйкарям загрожує кримінальна відповідальність — до двох років позбавлення волі. Такі заходи передбачені в законі про громадянську реквізицію, повідомляє «Євроньюс». Рішення про необхідність застосування цього закону кабінет міністрів затвердив у вівторок, 13 серпня, щоб змусити страйкарів надавати хоча б мінімальний набір послуг. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Атамбаєва підозрюють у вбивстві поліцейського

Генеральна прокуратура Киргизстану висунула звинувачення проти колишнього президента Алмазбека Атамбаєва в зв'язку з подіями в його резиденції в селі Кой-Таш. Серед цих звинувачень — убивство поліцейського-спецпризначенця. Про це 13 серпня заявив генеральний прокурор Откурбек Джамшитов, повідомляє киргизька служба «Радіо «Свобода». Голова Державного комітету національної безпеки Киргизії Орозбек Опумбаєв заявив, що колишній президент Киргизії Алмазбек Атамбаєв готував державний переворот. Опумбаєв додав, що в бійця сил спеціального призначення, який загинув під час спроби затримання Атамбаєва, стріляв сам колишній президент. Атамбаєв заарештований до 26 серпня, він перебуває в СІЗО. У Первомайському районному суді Бішкека, який ухвалював це рішення, вказали, що колишнього президента заарештували в межах розслідування про незаконне звільнення кримінального авторитета Азіза Батукаєва у 2013 році.

Кількість тварин у лісах скоротилася вдвічі

Біологічне розмаїття у світі під загрозою. За останні 50 років кількість тварин у лісах скоротилася вдвічі, вказують дослідники Всесвітнього фонду дикої природи (WWF) у звіті, який оприлюднено у вівторок, 13 серпня. Найбільш ураженими категоріями у тваринному світі дослідники називають амфібій, наприклад, жаб, а також ссавців, зокрема мавп та лісових слонів. Основною причиною безпрецедентного скорочення кількості диких тварин, за даними WWF, є втрата середовища існування внаслідок вирубування лісів. Вимирання тварин може негативно вплинути на здатність лісів зберігати парникові гази, що призведе до ще жорсткішої кліматичної кризи. Для дослідження науковці використали дані щодо 268 видів хребетних і 455 популяцій тварин.

Естонія відмовилась визнавати «донбаські» паспорти РФ

Естонія відмовилась визнавати російські паспорти, видані мешканцям Луганської та Донецької областей у спрощеному порядку. На сайті естонського МЗС повідомляється, що рішення набирає сили негайно. «Видача паспортів у спрощеному порядку мешканцям Східної України — це ще одна спроба підірвати суверенітет України та розхитати і без того нестабільну ситуацію в галузі безпеки на сході країни», — вважає глава МЗС Естонії Урмас Рейнсалу, додаючи, що це рішення суперечить духу Мінських домовленостей. «Я сподіваюсь, що інші країни-члени ЄС та міжнародна спільнота у цілому скоро приймуть таке ж рішення», — додав Рейнсалу. У червні в Євросоюзі заявили, що готові розглянути питання про невизнання російських паспортів, які отримали мешканці Донбасу в останні місяці. Раніше Естонія відмовилась визнавати російські паспорти, які були видані мешканцям Криму та Севастополя після 18 березня 2014 року.

США відмовлятимуть іноземцям, які отримують соцдопомогу

Керівництво США зробило жорсткішими умови для іноземців, які отримують соціальну допомогу чи не можуть себе самостійно фінансово утримувати. Тепер вони не зможуть в'їхати до країни, отримати посвідку на постійне проживання (Green Card) або громадянство, повідомила у понеділок, 12 серпня, адміністрація президента Дональда Трампа. Ця норма поширюється передусім не на нелегальних мігрантів, а на тих, хто в'їхав чи хоче в'їхати до США законно. В'їзд можуть заборонити навіть тим, хто ймовірно потребуватиме соціальної допомоги. Ця норма може вплинути на близько 22 мільйони іноземців, які законно перебувають у США, та щонайменше 10,5 мільйона нелегальних мігрантів, які довго мешкають у країні, повідомляє агенція «Франс Пресс». За даними Білого дому, у половині сімей, які не мають громадянства США, є хоча б одна людина, яка користується програмою охорони здоров'я Medicaid. Близько 58 відсотків сімей мігрантів користуються хоча б однією з соціальних програм. У Білому домі зауважили, що ця норма існувала вже багато років, і тепер її вирішили застосувати. Нові правила запрацюють у середині жовтня.

Аеропорт Гонконгу знову скасував усі рейси через акцію протесту

Міжнародний аеропорт Гонконгу, який є найзавантаженішим у світі, у вівторок, 13 серпня, скасував усі рейси через акцію протесту у зоні прибуття аеропорту, повідомляє агенція dpa. За даними адміністрації летовища, скасовано буде всі рейси, реєстрація на які не завершиться до 16:30 за місцевим часом. При цьому літакам, які вже вилетіли до Гонконгу з інших аеропортів, буде дозволено здійснити посадку. Через акцію протесту гонконзький аеропорт вже скасовував рейси в понеділок, 12 серпня, проте відновив свою роботу вранці 13 серпня. Протестувальники, однак, знову заблокували зали летовища. Нагадаємо, що в Гонконгу вже дев'ятий тиждень поспіль тривають масові антиурядові демонстрації. Обурення мешканців Гонконгу спричинив намір влади ухвалити закон про екстрадицію правопорушників за запитом Пекіна до материкового Китаю. ■

ЗАНЕПАД

Галина ГУБАЛЮК
Івано-Франківська область

На живця

Прикарпатський курорт Черче: бути чи не бути?

Славне минуле — безславне сьогодення.
Фото з сайта ytimg.com.

«Видиш, брате мій, товаришу мій, — відлітають сірим шнурком журавлі у вирій. Кличуть: «Кру-кру-кру, в чужині умру. Заки море перелечу — крилонька зітру, крилонька зітру», — бабуся цілує мене, поправляє ковдру, і я поринаю в солодкий сон. І сниться мені, що курличуть, пролітаючи над нашою хатою, журавлі, а я, маленька дівчинка, махаю їм услід рукою.

Стараннями братів Лепких

Минуло вже багато років, а цю стрілецьку пісню, котру співав у Києві в далекому 1918 році молодий січовий стрілець моїй бабусі, вчорашній гімназистці, пам'ятаю й досі. А створили її брати Лепкі — Богдан і Левко , і стала ця пісня емігрантів візитною карткою галичан часів УНР на східних землях. Про братів Лепких тепер можна багато прочитати в інтернеті. Хочу лише нагадати, що це — видатні українські громадсько-політичні та літературно-мистецькі діячі: Лепкий Богдан — український поет, прозаїк, літературознавець, критик, перекладач, історик літератури, видавець, публіцист, громадсько-культурний діяч, художник, за кількістю написаних творів поступається лише Іванові Франкові; Лепкий Лев — український поет, прозаїк, журналіст, редактор, композитор, художник. Якби Богдан і Левко не написали нічого, крім цієї пісні, то цього вистачило б, щоб їхні імена були навічно вписані золотими літерами в історію української музичної культури.

А я нарешті побачу (так давно збиралася!) «Богданівку» — знамениту віллу Богдана Лепкого, розташовану в селі Черче Рогатинського району Івано-Франківської області. Адже ми з чоловіком їдемо на курорт — в санаторій «Черче»! Щоправда, ця вілла була зруйнована 1983 року. Але ще в березневому номері 2007 року в статті «Своє болото ближче до тіла» газета «Україна молода» писала, що її повинні відновити. А потім уже в жовтні 2012 року «Радіо «Свобода» повідомляло: «На Прикарпатті вирішили відновити віллу Богдана Лепкого. У санаторії «Черче» на Рогатинщині закладено й освячено символічний камінь під відновлення вілли «Богданівка», в якій жив відомий український письменник, громадський діяч Богдан Лепкий. Закладено також капсулу зі зверненням до нащадків. У 30-х роках минулого століття тут був живець «Черче», директором якого був композитор Левко Лепкий, брат письменника. Віллу Богданові Лепкому подарувала громада Черче і Бережан до його 60-річчя.

За словами місцевої вчительки Віри Хімій, це була «академія галицької інтелігенції», куди приїжджали письменники, художники, музиканти.

У 1991 році на місці, де стояв будинок, встановлено пам'ятний знак. А тепер розпочато відновлення вілли. Ідею підтримали голова Івано-Франківської обласної держадміністрації Михайло Вишиванюк, Львівське земляцтво братів-рогатинців, яке очолює письменник Роман Коритко, благодійний фонд «Живець «Черче»», який очолює академік Ярослав Яцків із Києва.

До відновлювальних робіт будуть залучені громади, меценати.

У відновленій віллі «Богданівка» створять садибу-музей Богдана Лепкого, що стане філією обласного Краєзнавчого музею. Її буде включено до туристичних маршрутів Прикарпаття». Ну, якщо вже й «Радіо «Свобода» повідомляло, то, напевно, вже давно відновили віллу. Стільки ж часу минуло! Втім, побачимо...

Замулені джерела

І ось ми в Черче. Знаєте, що я побачила на місці садиби Лепкого? Все той самий камінь — той пам'ятний знак, закладений 27 років тому. А ще — багато-багато дрібних камінців, на котрі розсипалася стежка санаторію «Черче», прокладена ще, мабуть, за радянських часів. Бо ж Черче — це, перш за все, наш, український, бальнеологічний і грязьовий курорт; тут лікують хвороби опорно-рухового апарату, периферійної нервової системи, зокрема різні види поліартритів, радикуліт, неврит, гіпертонічну хворобу.

На базі сірководневих джерел із сульфідними водами у селі Черче ще з 1925 року функціонує курорт. Бальнеологічний і грязьовий курорт Черче як лікувальні засоби використовує сірко-водневу, сульфатно-гідрокарбонатно-кальцієву та сульфатно-кальцієву лікувальні води, які уживають до пиття і ванн та поєднують із місцевою торф'яною гряззю. Щоправда, питні води тепер не виходять на поверхню, а колись було три джерела із питною водою.Сульфідні (сірководневі) води бальнеологічного курорту «Черче» — унікальні лікувальні мінеральні води. Мінеральна вода черченського курорту має у своєму складі біологічно активну сполуку — сірководень в концентраціях до 22,6 мг/дм^3 (за нормативних вимог не менше 10 мг/дм^3).

Але, напевно, незабаром від того курорту залишаться лише... камінчики, на які він розпадається. А шкода...

Етап перший — становлення

Живець «Черче» фактично став функціонувати ще з 1927 року, і їздили сюди люди з хворобами кістково-опорного апарату. Лікування давало дуже добрі наслідки. У вивчення властивостей мінеральних вод с. Черче зробив свій внесок, зокрема, відомий львівський лікар М. Панчишин. А 1 березня 1929 року в Черче була зареєстрована Спілка з обмеженою відповідальністю «Мінеральний живець «Черче». Живець (від слова — «жити», «життя») — це те, що ми тепер називаємо санаторієм. От, власне, на базі здавна відомих лікувальних вод і грязей курорту й був створений цей живець. Мав він лише одну особливість — усіма його акціонерами були (й могли бути) лише українці. На той час у Галичині такого товариства не було, адже поляки, під чиїм пануванням перебувала тоді Галичина, а також заможні євреї прибирали все до своїх рук. Тобто на лікування сюди приїжджали люди різних національностей, але сам курорт був створений стараннями 52 акціонерів-українців, що внесли 1 млн 247 тис. 600 злотих (що на той час відповідало 14 тис. американських доларів) на його створення. Серед правових членів спілки були Кость Левицький, Лев Лепкий, Мар'ян Панчишин, Михайло Волошин та інші представники української галицької інтелігенції тих часів, а також мешканці села, що віддали свою землю під розбудову санаторію. І лікування давало дуже добрі наслідки. До наших часів дійшла розповідь про те, як одна жінка, котра не могла ходити, пролікувавшись у санаторії шість тижнів, гордо пройшла селом. Проводжали її громадою під музику.

Потроху живець обростав будівлями для прийняття бальнеологічних процедур, проживання, харчування, відпочинку. Був закладений парк, рогатинський архітектор Роман Грицай збудував каплицю, яку розписав Осип Курилас. У центрі живця виросла за проектом відомого львівського архітектора Євгена Нагірного двоповерхова будівля курзального типу, що одержала назву «Палатка». У цій «Палатці» була їдальня, відпочинковий зал, де грав оркестр, працювали кіоск, буфет, казино, перукарня. Кожного тижня організовували якісь вистави, конкурси, не кажучи вже про танці, котрі відбувалися мало не щодня й перетворювали ревматиків на романтиків. На другому поверсі розташувалися сім невеликих кімнат для гостей. На шість кабін для прийняття ванн і на дві — для грязелікування — була розширена водогрязелікарня. Було три бювети для джерел із мінеральними водами для пиття, одна з них, так звана «Льонья», схожа на «Нафтусю». Зараз вони, на жаль, замулені. До війни головним лікарем найдовше пропрацював Роман Осінчук, якого запросив до Черча Левко Лепкий. Почалося будівництво вілл довкола живця, зокрема «Роксоляни», «Надії», «Оселі», «Амати». А коли в 1932 році було завершено будівництво вілли «Богданівка» і Богдан Лепкий оселився в ній, курорт набув і надзвичайного культурно-просвітницького шарму — щоліта в «Богданівці» зустрічалися видатні політичні й громадські діячі, митці, письменники, журналісти. Курорт користувався в Галичині великою популярністю й приносив непогані прибутки.

Етап другий — за німців

Ой, щось я захопилася описом тієї довоєнної ідилії! Так, саме довоєнної, бо небавом розпочалася війна. Богдан Лепкий тоді виїхав до Кракова, де через кілька років і помер.

У 1939 році, після розпаду Польщі, санаторій перейшов у власність радянських профспілок, а з літа 1941 року в ньому хазяйнувала вже німецька влада. Спочатку, щоправда, санаторій намагався й за німців відновити своє функціонування, але з того нічого доброго не вийшло — люди боялися їхати на відпочинок, а потім німці почали вивозити з приміщень меблі, сильно зруйнували парк. Коли вони відступили, до пограбування санаторію долучилися ще й місцеві жителі (навіть сітку огорожі парку зняли!), бо то стало «тепер нічиє». Отак завершився черговий етап розвитку санаторію.

Етап третій — радянський

Наступний, радянський, етап розвитку санаторію «Черче» розпочався лише в липні 1947 року. Напевно, до того часу для його відновлення не було коштів. А тим часом живець за ці роки руйнувався й руйнувався. Першими його відвідувачами стали 150 інвалідів війни, що хворіли на кістковий туберкульоз. Але згодом санаторій знову почали використовувати за його призначенням — для лікування органів опори й руху. Санаторій був проголошений союзною оздоровницею. У ньому вилікувалися десятки тисяч людей. Їхали з усього Радянського Союзу. Були зведені нові будівлі санаторію (хоча старі дерев'яні поволі руйнувалися), зросла кількість медпрацівників, почали застосовувати, поряд із ваннами та грязями, ще й різноманітні електричні ліку-

вальні процедури, було створено потужний кабінет лікувальної фізкультури, відкриті масажні кабінети. У клубі часто виступав із концертами хор працівників санаторію, працювала бібліотека, з гастролями виступали різноманітні колективи.

От що розповідала мені одна жінка, з котрою ми сиділи на лавці навпроти бальнеології і з острахом дивилися на понівечену санаторну стежку, по якій хворим людям просто неможливо ходити: «Була тут 30 років тому, в 1989 році. На процедури черг не було, все виконувалося чітко за розкладом. В їдальні посуд був цілий, а підлога блищала так, що в неї можна було дивитися, як у дзеркало, втім, у кімнатах теж. Жодної плісняви на стінах водолікарні й кімнат не було. Годували добре. Хор санаторію співав українських пісень. О, і ця стежка була стежкою! До речі, нещодавно бачила, як на ній один чоловік упав, навіть ціпок йому не допоміг».

Водночас старі будинки санаторію руйнувалися — деякі від часу, потребуючи ремонту, деякі — навмисне, як, наприклад, «Богданівка» у 1983 році.

І все ж санаторій за рік приймав 2,5 тис. відпочивальників, ліжковий фонд сягнув 350 ліжок, а в літні місяці працював у дві зміни, тоді стаціонарно лікувалося 700 людей, не рахуючи тих, хто брав курсівку.

Початок руїни

Але, як писав наш славний поет: «Минає все, і все мине...». Величезні катаклізми відбулися на неосяжних радянських просторах. Досі пам'ятаю, як 24 серпня 1991 року плакала від щастя, почувши по радіо, що наші депутати проголосували за незалежність України. Скоро вже 28 років мине з того часу, повиростали наші діти, але я вже не плачу, а лише дивуюся, чому ті депутати, будучи при владі, замість того, щоб будувати й розбудовувати нашу Україну, весь час гризуться між собою, зовсім не думаючи про нас, українців, жителів уже незалежної країни. Чому біжать один поперед одного, розштовхуючи і підставляючи підніжки, щоб урвати й собі щось від того, що за стільки років залишилося від нашої прекрасної країни, гадаючи, як ті повоєнні селяни в Черче, що то все «тепер нічиє»?

Та повернімося до курорту Черче. Як ви, мабуть, зрозуміли, з 1991 року розпочався третій (невже завершальний?) період його функціонування. Грошей на належне утримання санаторію почало бракувати, на оплату праці працівників санаторію — теж. Формально санаторій належав Прикарпатському відділенню акціонерного товариства «Укрпрофоздоровниця», котре не дуже переймалося ним. Санаторій то переводили на сезонне обслуговування відпочиваючих, то зовсім закривали, то відкривали знову. Сільська рада торкнулася в 2003 році питання про передання санаторію у її власність. Багато паперу було витрачено на переписку з різними інстанціями різного рівня, але канцелярська тяганина нічого не змінила і, в підсумку, майно Черчанського санаторію так і залишилось у власності тепер вже ЗАТ «Укрпрофоздоровниця». Щоправда, вищезгадане ЗАТ почало вдавати, ніби воно виділяє гроші на реконструкцію санаторію. Так, у 2004 році, коли головним лікарем став Михайло Падучак, було обладнано й запущено нову котельню. Кошторисна вартість її була 800 тис. грн, а «Укрпрофоздоровниця» дала лише 190 тисяч гривень. А де ж узяти 690 тисяч? Довелося проводити будівництво самої котельні господарським способом, спонсорів шукати. Тоді ж частково також було проведено ремонт дахів та водовідливів.

У 2005-2006 роках було проведено повну заміну водоканалізації й опалювальної системи першого корпусу, здійснено капітальний ремонт першого поверху цього ж корпусу й приймального відділення в ньому, повністю замінено меблі, відкрито пральню, реконструйовано будівлю продуктового складу під лікувально-діагностичний корпус, вдосконалено лікувальні умови у бальнеогрязелікарні, замінено вікна в клубі та їдальні. Але за санаторієм, тим часом, числиться значна кредиторська заборгованість.

Сезонні роботи та відсутність перспектив

Та час рікою пливе. Велике господарство повсякчас потребує великих капіталовкладень. Що ж маємо сьогодні? Санаторій функціонує сезонно — з кінця весни до початку осені. Грошей на опалення немає, отже, будівлі потихеньку вкриваються пліснявою. Парк доглядати практично немає кому, бо один робітник із тим собі просто не може дати ради. Медперсонал отримує платню вчасно, але взимку люди змушені ставати на облік на біржу. Втім стати на облік може лише той, хто влітку працював на повну ставку. З 2014 року, а особливо з 2015-го, профспілка людям майже не виділяє путівок. Хоча, треба віддати належне керівництву Франківщини, в санаторії поправляють своє здоров'я переважно мешканці саме цього регіону. Але це передусім люди, що скеровані сюди на реабілітацію після лікування у стаціонарі. А ще — чорнобильці, воїни АТО; є діти з ДЦП, що приїжджають сюди з батьками. Порівняно з іншими курортами ціни на путівки невисокі, за свій кошт лікується не так уже й багато людей. Здебільшого, це заробітчанки, що пошкодили хребет, тримаючи за коліно старого діда чи перевертаючи з боку на бік старих бабів десь в Італії чи Іспанії або ж миючи сходи в Чехії чи Словенії, збираючи огірки в Польщі. Або заробітчани, що в перерахованих країнах викладають плитку в новобудовах. Дехто з собою привозить ще й знайомих із тих країн на лікування.

Персонал у санаторії хороший, добрий. Лікарі — досвідчені, медсестри уважні, працівники бальнеології, кабінету лікувальної фізкультури, відділення електропроцедур, масажисти — привітні й працьовиті. Праця тут зовсім нелегка. Годують теж добре, кухня у жителів Опілля смачна. Хоча, якщо хтось думає, що йому тут подаватимуть омарів, запечених у лангустах, або слимаків у виноградному листі — то нехай на це навіть не сподівається. Тут звичайна санаторна їжа.

У санаторії працює бібліотека, більярд, шахи, настільний теніс — пропонує для розваги відпочивальників санаторний клуб. Увечері — танці. Всім цим керує один лише завідувач клубу, більше працівників у клубі немає. За весь час перебування в санаторії ми могли послухати лише один концерт — товариство незрячих виступало, дуже гарно і дуже натхненно співали. Колись при санаторії була аптека, але вже кілька років її немає, як немає і в самому селі. Немає й перукарні. І аптека, і перукарня є лише в районному центрі — Рогатині, що за 6 км від Черча.

А тим часом курорт неухильно руйнується й занепадає. Проте в Україні він не один такий. Нещодавно просто за копійки виставили на продаж санаторій «Львів» у Брюховичах під Львовом, пустими віконницями з тугою спостерігає за відпочивальниками, що проходять повз нього, санаторій «Світанок» у Моршині, добре, що хоч приміщення величезного моршинського дитячого санаторію «Пролісок» хтось викупив і там починається якийсь рух із його відбудови, бо просто боляче було дивитися на те, що від нього залишилося. Цей перелік можна продовжити, але й переліченого досить. Подейкують, що санаторієм «Черче» цікавився Шевченко (Буковельський), але щось його не влаштувало. Та воно, звісно, краще розважати молодих, багатих і здорових, ніж лікувати старих і хворих пенсіонерів. Тим більше, що «Черче» — це не просто санаторій, це курорт, для постійного функціонування котрого регулярно потрібні величезні кошти. І поява кількох приватних садиб для відпочивальників — це зовсім не альтернатива курортові. Зрештою, приватний відпочинковий сектор був і є на всіх курортах як заробіток місцевих жителів. І проблеми відбудови курорту це не вирішить.

Франківчани, з якими довелося поспілкуватися під час перебування на курорті, — надзвичайно відкриті, щирі й добрі люди. І майже кожен із них розповідав (а були то лікарі, вчителі, навіть один ветеринарний лікар, інженери), як працював за кордоном на різноманітних роботах, щоб дати лад у господарстві (побудувати хату, зробити ремонт, просто вижити) і вивчити своїх дітей. А вивчені діти покрутяться-покрутяться трохи на рідній землі, роботи нема — та й повторюють долю своїх батьків. Добре, коли хтось зможе влаштуватися за спеціальністю у великих містах — Києві, Львові, а то й у рідному Франківську. Їдуть на заробітки й працівники санаторію, адже взимку тут роботи нема. Мене це дуже вразило (можливо, тому, що мої всі знайомі, та й друзі дітей, які живуть за кордоном, працюють за спеціальністю — заокеанські та європейські університети і фірми самі запрошують їх на роботу), адже це, фактично, свідчення того, що від часів створення братами Лепкими пісні, що так припала до душі українським емігрантам, практично нічого не змінилося: «Гине, гине в сірій мряці слід по журавлях...» Чи ж будуть коли українці потрібні своїй державі, а чи згинуть у закордонах, немов ті журавлі?

А санаторію «Черче» цього року виповнюється 90 років. Чи це стане останньою круглою датою його існування, а чи знайдуться сили, що надихнуть його на нове життя? Навіть не знаю. Але так хотілося б побачити відбудовану «Богданівку» і наших, українських, письменників, що зранку виходять з неї і йдуть пити цілющу мінеральну воду. Може, запросити українську інтелігенцію, як і в 20-х роках минулого століття, підтримати курорт і вдихнути в нього нове життя? «Черче», з 90-річчям тебе! ■

■ ЕКОСВІДОМІСТЬ

Виховання природою

Просвітницька стежка білозірським лісом веде до 300-річних козацьких дубів

Під час прогулянки просвітницькою стежкою у Білозірському лісництві можна й перепочити.
Фото надане пресслужбою Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

У Білозірському лісництві Черкаського лісгоспу лісівники проклали нову еколого-просвітницьку стежку загальною протяжністю понад два кілометри.

Як розповідають «УМ» у Черкаському обласному управлінні лісового та мисливського господарства, така лісова стежка — це гарна можливість усім охочим знайомитися з особливостями природи рідного краю та роботою лісівників, спостерігати природні об'єкти і явища, вивчати тваринний та рослинний світ.

Туристична стежка добре обладнана, інформаційно насичена і складається з чотирьох основних зупинок. Починається маршрут біля адмінприміщення Білозірського лісництва, де можна ознайомитися з картою-схемою та загальною інформацією про головні правила дбайливого ставлення до природи, поведінки в лісі. Тут розташовано мотиваційний стенд, який наочно демонструє терміни розпаду різних побутових відходів у природному середовищі і ще раз нагадує про бережливе ставлення до навколишнього середовища.

«Справжньою окрасою цієї зупинки є два велетні-дуби, яким понад 300 років. У діаметрі вони сягають 150 сантиметрів, а у висоту — 33 метри. Лісівники ж їх поважно називають козацькими», — говорить прессекретар Черкаського обласного управління ДСНС Наталя Сегеда.

За її словами, на наступних зупинках маршруту — знайомство із червонокнижною флорою та фауною рідного краю, лікарськими рослинами, слідами диких звірів та основними хворобами дерев — найнебезпечнішими шкідниками деревних та чагарникових порід.

Лісничий Білозірського лісництва Володимир Фіалковський додає, що на основних зупинках екологічної стежки облаштували лавки для перепочинку. Крім того, вздовж усього маршруту можна насолодитися різновіковими лісовими насадженнями, а на завершення — ще й оглянути лісовий розсадник.

«Сьогодні для лісівників надзвичайно актуальним є питання просвітницької діяльності. Для школярів, громадськості — це неформатний і водночас цікавий спосіб пізнати щось нове, а заодно активно відпочити в місцевому лісі. Ця еколого-просвітницька стежка виховуватиме відповідальність за стан лісових насаджень, нагадуватиме про норми поведінки та безпечного перебування на природі», — підсумовує директор Черкаського лісгоспу Андрій Пустовіт. ■

ГЛАС НАРОДУ

Мудрістю і не пахне

Про національну ідею, «нові обличчя» і думки великих

Г. ПЛАХОТНЮК
Суми

Без реалізації національної ідеї на основі поезії-вчення Тараса Шевченка повноцінну, самодостатню державу ми не побудуємо, не відбудеться справжнє національне відродження. Українців об'єднає національний лідер Т. Шевченко. Кобзаря не декларувати потрібно, а усвідомити нарешті, що він усіх нас надихає, окрилює, єднає, наказує «жити та брататься», не вдаватися до ворожнечі і розбрату, бо тільки в єдності нація здатна вижити в цьому жорстокому глобалізованому світі.

Сьогодні чітко проглядається тотальний параліч українства (73%), народ України тотально заражений вірусом руйнування, ворожнечі, розбрату, колотнечі. Поразка на виборах 21 травня україноцентричних сил — це результат за пишний чортополох корупції, за зубожіння одуреного та зневіреного народу. Несповідимістю долі людина, далека від політики, стає президентом незалежної України. Примхою обставин «нові обличчя», піднесені на вершину піраміди, будуть вершити долі мільйонів людей. Про націю українців говорити не варто, бо на президентських виборах не спрацював навіть інстинкт самозбереження. Сьогодні українська нація перебуває на етапі відродження, започаткованому ще Віктором Ющенком. У «нових облич» же патріотизмом і не пахне.

А скільки гадючиння повилазило на поверхню! Стратегічна мета агресора — зруйнувати незалежну Українську державу руками самих же українців. Ми не вивчили уроки столітньої давності і навіть дев'ятирічної! Чи не підіграли ми на виборах московському плану: перезаснувати Україну в Новоросію, а всіх українців перекувати у новоросів за зразком Криму та Донбасу? Цей план передбачає розхитати країну зсередини і буде реалізовуватися в найближчі п'ять років.

Прослідковуються події столітньої давності: більшовики на чолі з Леніним вчинили переворот і захопили всю владу в Росії; Ленін висунув ультиматум Центральній Раді; створено харківський плацдарм для окупації всієї України. Сьогодні дуже помітні схожі узурпаційні плани нової влади захопити всю повноту влади в країні. Вони навіть цього не приховують, тільки ніхто не каже, для чого їм це потрібно?

Віктор Ющенко ще 25 січня 2019 р. у газеті «Україна молода» стверджував: «Десять років тому (2009) соціологічні опитування свідчили, що 70% українців хотіли б бачити президентом Путіна». Сьогодні вже 73% українців зустрічали б Путіна хлібом-сіллю. Ющенко наче в воду дивився, передбачивши результат президентських виборів. Якщо нації немає, а є народність, то вона уподібнюється рослині, яка гине, не розцвівши. Ідеологія «русского міра» і кремлівська пропаганда виявилися ефективнішими за національну ідею. Сто років тому більшовицька агітація виявилася також ефективнішою за українську ідею. Малоросизм, піднявши голову за допомогою немудрих політиків-авантюристів, а то й відвертих колаборантів, знову повертає втрачені позиції. Окупаційне гравітаційне поле Росії невпинно затягує Україну в чорну діру імперії. Тільки-но вискочили з цього поля — і знову лихо. Внутрішній ворог не дрімає і знову й знову шукає якісь шпарини, щоб Україна опинилася в лабетах Москви. Симон Петлюра на своєму досвіді переконався, що зовнішній ворог був би нам не страшний, якби ми подолали ворога внутрішнього. Знову лунають заклики скасувати багатостраждальний мовний закон, закон про декомунізацію, не визнавати Росію агресором та інші фундаментальні закони.

Не треба славословити і твердити, що наш народ мудрий. Це не зовсім так, мудрістю тут і не пахне. Мудрі чехи на початку 90-х обрали президентом Вацлава Гавела, а поляки — Леха Валенсу. Українці спочатку обрали президентом України Леоніда Кравчука, який повною мірою продемонстрував свій багатий досвід партапаратника, потім — партійного функціонера Леоніда Кучму, а далі — двічі судимого В. Януковича. То були роки, викинуті, даруйте, коту під хвіст.

Шевченко, гніваючись на своїх «синів непутящих», давав усім нам пораду: «Умудрітеся, немудрі». Схвальних Шевченкових цитат про наш народ дуже мало, а критичних — не вміститься і на чотирьох сторінках тексту. Негативно наш народ оцінювали М. Аркас, В. Липинський, Д. Донцов, О. Довженко, Є. Маланюк, Л. Костенко, О. Забужко. На виборах українці не прислухалися до своєї національної еліти. Проігнорувавши національний фактор, новообраний президент не просунеться ні на крок у соціальності та демократії. Сьогодні чітко виражена перевірка суспільства на життєздатність української нації, тест на право повнокровного існування. Тесту ми не витримуємо. І залишаємося, власне, там, де були — на периферії світового розвитку.

Ще на початку 90-х Ліна Костенко попереджала: «Все людство вже збулось,/ Лиш ми іще на старті...» Замість того, щоб нестримно і впевнено йти вперед, щоб не отарою мандрував люд наш, ми в тупій безнадії вовтузимося у своїм болоті, що невблаганно засмоктує найскромніші наші сподівання. Правда, що «ми не виявилися народом, у якому анархізм і бездержав'я сидить у крові, і винуватити треба не москаля, а нас самих» (Юрій Винничук).

Риторичне — що ж ми будуємо? Започатковане В. Ющенком національне відродження спалахнуло і згасло, не зачепивши глибинних пластів свідомості. «Горе нам, горе нашій нації, коли велика доба застане нас малими і неприготованими!» (І. Франко). Ми самі собі вороги: «Прогаяли великі дні/ Скалічені й маленькі люди,/ Заслинили в ганьбу і бруд/ Велику віру — й на руїнах/ Отарою мандрує люд,/ Що мав зродити Україну» (Є. Маланюк).

На ці драматичні для країни вибори Шевченко б відгукнувся так: «А як ми бились, умирали,/ За що ми голови складали -/ в оці могили?». Де були тоді «нові обличчя», коли гриміло?

Утвердити незалежне українське суспільство спроможна зробити тільки сильна людина. Країну треба рятувати, а для цього президент має бути людиною ірраціональної волі, людиною діла і твердих принципів — рішучою і здатною для опору, спроможною «собою возвеличити українське» (В. Винниченко). Зеленський таким не є, таким є Порошенко. За його президентства ми дуже близько підійшли до найголовнішого і визначального курсу України — побудови європейської національної держави. Малороси ж зробили свій вибір — подарували Україну невігласу, який не знає, що з нею робити. На слуху знову реваншизм, ревізіонізм та антиукраїнська риторика. Як я можу поважати вибір 73 відсотків, які створили великі ризики для становлення Української держави і відродження української нації? Держава — це не сміх і не жарти. Навіть у двадцять першому столітті ми все ще не функціонуємо як нація. Нас багато, але нас... немає. Ми — велика кількість низької якості. Не можна допустити, щоб хамство розірвало Україну. В. Липинський у гніві зривався на крик: «Схаменися, хаме, будуй, а не руйнуй!».

Молоде зелене «нове обличчя» у статусі президента має стати провідником української нації, забезпечити надійне функціонування державного організму. Він же — нібито нова якість, зламає якусь систему і ще щось буде чудити, а ми будемо думати: може, так і треба? Президент Зеленський не витримає політичного темпу президента Порошенка. За державний організм узялися неуки-аматори, а то й просто колаборанти, авантюристи, зрадники. Чи є хоч якась надія, що нарід український прозріє, розправить руки, змиє полуду із засліплених брехнею, словоблуддям, демагогією очей, бо їхній розум скував кайданами лихої новорічної ночі кіндер-сюрприз.

Для кого я пишу, для чого? Якщо 73% електорату не передплачують «Україну молоду»? Де ж вихід? Вихід тільки один — маємо нарешті стати нацією, справжніми українцями. Тільки мобілізація всіх здорових сил суспільства може стати гарантією збереження і розбудови Української держави.

Україна — наш дім!

РАХІВНИЦЯ

Маніпуляції зі свідомістю виборців

Відсотки одні — голоси інші

О. ПУТЬКО
Львів

Шановні панове! Ми з чоловіком вам дуже вдячні за вашу прекрасну газету. Знайомі з нею з перших номерів.

На «Прямому» каналі 14 червня 2019 р. десь годині в 18-19-й один політолог запитав, чому Зеленський одержав 73% голосів, коли всього проголосувало 66% виборців? Відповідь була нечітка. І чому нам не сказали, скільки в другому турі проголосувало за Порошенка в Європі, Англії, США?

Ще раз дякую за прекрасну газету.

Із чотирьох монастирів України Унівська лавра особлива, адже це єдиний монастир Греко-Католицької церкви, який має такий статус. Якщо перша згадка про цю обитель припадає на XIV століття, то кам'яні стіни монастиря, які ми бачимо сьогодні, були змуровані у XVI столітті, після останнього руйнування татарами. У XVII—XVIII ст. Унівський монастир набув слави одного з найвизначніших культурних центрів України. В організованій тут духовній школі разом із дітьми української шляхти навчався свого часу Йов Княгиницький, засновник Манявського скиту. За час ігуменства єпископа Варлаама та митрополита Атанасія Шептицьких святиню розбудували й прикрасили. Проте по-справжньому відродив монастир іще один нащадок роду Шептицьких — митрополит Андрей Шептицький. Унівська лавра за віки свого існування пережила нищення, руйнування та переслідування владами різних зайд — починаючи від татар, поляків, австро-угорців і закінчуючи совітами, що влаштували у 1944 р. у стінах святої обителі концентраційний табір для священнослужителів, які не захотіли переходити в «радянське» православ'я. Відродилася Унівська лавра зі здобуттям Україною незалежності.

ПОЛІТПАРНАС

Дрібниці

Микола ЦИВІРКО
Київ

Диявол у дрібницях —
смішних, нікчемних, ницих,
мов слово-паразит.
Як чортик бузиновий
став кандидатом знову,
минувши безліч сит?

Взяла б вас всіх бенеря!
Суд дулю склав Бандері.
Й радіє бандарлог...
Коли вже нас примусять
цих комарів укуси
почухати свій лоб?

СВОЯ СПРАВА

Снайперська голка

Учасник АТО вирішив у мирному житті зайнятися пошиттям ексклюзивних виробів зі шкіри

Микола ПАЦЕРА

Ігор Дашко вправно виготовляє гаманці, обкладинки для паспортів, чохли для смартфонів, кейси та інші невеличкі, але такі важливі у побуті речі. Поки що все це він виготовляє вручну, але мріє про власну швейну майстерню.

Ігор Дашко.

Аксесуар для справжнього патріота.

Такими обкладинками «аусвайсів» українці тролять московитів.

До початку буремних подій в Україні Ігор працював інженером на столичному ПАТ «Укрпластик» і водночас навчався в КПІ та Університеті менеджменту освіти і психології. Коли розпочалася Революція гідності, він із товаришами возив мітингувальникам їжу та одяг. А з початком бойових дій на Донбасі звернувся до Дніпровського райвійськкомату, де його записали в добровольці і сказали чекати виклику за необхідності. Ігор продовжував працювати на підприємстві, водночас захопившись новою для себе справою — пошиттям гаманців. Його дівчина тоді шила різноманітні аксесуари зі шкіри та повсті, тож йому це також стало цікаво. Вона дала йому шматок цупкої шкіри, і хлопець, озброївшись придбаними через інтернет інструментами та знаннями, теж пошив першого гаманця, якого подарував двоюрідному брату — йому він дуже сподобався. Підбадьорений таким успіхом, Ігор став глибше вивчати премудрості цього ремесла, виготовляти власні інструменти. Але так і не встиг зайнятися ним усерйоз, оскільки під час другої хвилі мобілізації — наприкінці весни 2014 року — його призвали до війська.

«Спочатку проходив перепідготовку в навчальному підрозділі «Десна», де пригадав здобуті під час строкової служби знання і вміння снайпера, — пригадує Ігор Дашко. — Там у мене була найстаріша в частині гвинтівка СВД 1961 року випуску, але стріляла дуже влучно. В «учебці» дали значно новішу, з якою після її закінчення мене й послали в складі 12-го батальйону територіальної оборони Києва в Луганську область. А згодом нас направили в місто Щастя. Незважаючи на його гарну назву, тут ми зазнали багато нещастя під шаленими обстрілами російських «Градів», іншого важкого озброєння, а також ворожих засідок і бойових зіткнень. Перший боєць нашого підрозділу загинув саме від реактивного снаряда, а згодом машину з моїми побратимами розстріляли із засідки. Тоді загинули двоє киян, з якими я потоваришував в «учебці», — мій другий номер та кулеметник. До речі, я теж мав їхати з ними, але в останній момент обставини змінилися — тож якимсь дивом залишився живим»...

Про війну Ігор розповідає дуже неохоче. Зізнався лише, що батькам та рідним він не повідомляв, де служить і чим займається — щоб не хвилювалися. Просто сказав їм, що весь час перебуває в учбовому підрозділі. Правду ж знали тільки двоюрідний брат і його батько. У яких бойових операціях брав участь — чоловік також не розповідає. Говорить лише, що захищали військові та цивільні об'єкти, конвої, шляхи, мости, вели патрулювання та виконували інші бойові завдання. Робота була дуже відповідальна і ризикова — їх прослуховували вороги, за вбитих снайперів призначали високу ціну, на них полювали. І взагалі, ті перші місяці війни були справжнім пеклом, у якому загинуло багато наших воїнів. Дякувати Богу, Ігор вижив, хоча зіпсував шлунок, а також отримав травму спини. Довелося чимало лікуватися в Центральному військовому госпіталі, а також у приватних клініках та лікарів, хоча травма дає про себе знати і досі...

«Звісно, що на війні було не до гаманців — туди я не брав навіть голки, — посміхається Ігор. — Тож повернувся до улюбленої справи, лише коли демобілізувався з АТО навесні 2015 року та «підремонтувався» у госпіталі. Знову став працювати інженером в ПАТ «Укрпластик» і продовжив навчання в обох вишах, оскільки хотів опанувати ще й затребуваний зараз менеджмент та навики управління. А водночас із цією основною роботою всерйоз зайнявся пошиттям виробів зі шкіри, постійно розширюючи їх асортимент та удосконалюючи технологію ручного виробництва. Нові знання, а також лекала знаходжу в інтернеті та завдяки практичним навичкам. Якщо спочатку моїми клієнтами були друзі та знайомі, то зараз їх коло значно розширилося завдяки «сарафанному радіо» та тому ж таки інтернету, де я маю сторінку в «Фейсбуці», спілкуюся в соціальних мережах. Постачальників шкіри й обладнання також знаходжу через знайомих та комп'ютер, деякі пристрої виготовляю сам. Бувають і «проколи» — скажімо, раніше купував голки дорого в індійській фірмі, а потім виявив, що є значно дешевші і якісніші, тож став брати їх. Так було й із турецькими нитками, які теж мене не задовольнили. Шкіру ж — винятково телячу — закуповую у вітчизняних виробників із різних регіонів України. Пробував брати імпортну, але вона виявилася значно дорожчою, а за якістю наша не гірша — тож, як кажуть, навіщо платити більше? Лазерне гравіювання на неї наношу в свого товариша на спеціальному станку, а от тиснення роблю за допомогою власних кліше вручну».

Майстер розповів, що, повернувшись із АТО, він став шити гаманці під «брендом» UKROP, який йому «підказали» сепаратисти на фронті, називаючи так наших бійців. А щоб не було жодних асоціацій із партією чи іншими політичними силами, пише назву латиницею великими літерами. Згодом Ігор став розширювати свій асортимент кейсами, затискачами для грошей, обкладинками для різних документів, тревелкейсами та іншими аксесуарами — для чоловіків і жінок. Та й тиснення і гравіювання він також урізноманітнює — як із власної фантазії, так і за бажанням клієнтів. Скажімо, якось до нього звернулася знайома і попросила пошити для її родичів із Росії «креативні» обкладинки для їхніх паспортів такі, щоб «потролити» їх. Недовго думаючи Дашко відтиснув на них «аусвайс» на зразок фашистського — із орлом на вінку посередині та підписом «Рейхскомісаріат України». Замовниці вони дуже сподобалися. А з часом цей виріб став найпопулярнішим у творчому доробку майстра — їх він виготовив уже близько 600. Такі йому часто замовляють і бійці з передової для своїх документів. А один підрозділ замовив 20 обкладинок для військових квитків. До речі, для учасників АТО Ігор шиє аксесуари в першу чергу, відставляючи інші, навіть цінніші замовлення, на потім. Передає їх «Новою поштою», волонтерами чи військовими, які їдуть на передову.

Для цивільних же замовників він багато речей виготовляє з урахуванням побажань клієнта чи враховуючи його захоплення. Наприклад, пошив гаманець для любителя подорожей із його прізвищем, зображенням літака та логотипом фірми, в якій він працює, та іншими цікавими деталями. Багато аксесуарів Дашко виготовив на замовлення фірм до різних дат чи окремих громадян, наприклад, до дня народження зі знаком Зодіаку. Для патріотів він прикрашає шкіряні аксесуари вишивками національного прапора або його маленьким символом чи витиснутим на обкладинці тризубом. За чотири роки свого незвичайного захоплення Ігор виготовив вже кілька тисяч різних виробів — і всі вручну.

«Я мрію про власну швейну майстерню, в якій буде хоча б одна швейна машинка, прес, фрезер, гравірувальний станок, — ділиться майстер своєю мрією. — Але поки що шукаю лише дешеве приміщення, щоб орендувати, а закупити потрібне обладнання поки що не можу, адже воно коштує десятки тисяч гривень. Також хочу навчитися шити на машинці, що дасть змогу ускладнювати вироби та виготовляти їх значно більше — зараз на найпростіший гаманець витрачаю пів дня. А швейна машинка коштує мінімум 700 доларів, щоб заробити їх, мені потрібно вручну виготовити десятки таких портмоне. Хотілося б, щоб знайшлися спонсори та підтримали колишнього бійця, який хоче займатися улюбленою справою і дарувати радість людям». ■

«КРИМНАШ»

Як загинули корнерот, аурелія та блакфордія

Керченський міст спровокував масову загибель медуз

Ірина КИРПА

Після сильного шторму на Херсонщині, коли хвилі в Азовському та Чорному морях сягали рекордних трьох метрів, тонни мертвих медуз викинуло на берег. Прибирати загиблих морських мешканців з прибережної зони Азовського моря у Херсонській області довелося за допомогою екскаваторів.

Туристи були шоковані виглядом «ворухливого желе», на яке перетворилося влітку цього року Азовське море. У соціальних мережах розгорілася неабияка дискусія на тему того, що спровокувало екологічну катастрофу на Херсонщині.

— Такого на півдні України ніколи не було, — стверджує Богдана Чернявська, яка регулярно приїжджає на відпочинок до Генічеська. — Причиною всього цього є будівництво Керченського моста, небезпечні викиди та глобальне потепління.

Масовий мор медуз зафіксували як у Чорному, так і в Азовському морях на півдні України: постраждали туристи Кирилівки, а також селища Щолкіне у Криму. Найбільш моторошно це виглядає на території Арабатської стрілки Генічеського району, що на Херсонщині.

У селі Щасливцеве голова місцевої сільради був змушений організувати прибиральні роботи на узбережжі, де відпочивають люди. Працівники КП «Комунсервіс» разом з КП «Макс-Інвест» Щасливцівської сільської ради кілька днів збирали медуз уздовж берега центрального пляжу за допомогою будівельної техніки.

Народні умільці як можуть захищають літні табори на Азовському морі, де відпочивають діти, від навали медуз. Наприклад, у селищі Лазурне, що на Херсонщині, на дитячому пляжі з'явилася 200-метрова огорожа, що дозволяє уникнути зустрічі з медузами та їхніх укусів. Сітка із пластику має досить великі отвори та не вплине на екосистему Чорного моря, зате надійно захистить дітей від неприємної зустрічі з цими мешканцями глибин.

Песимістичні прогнози екологів про те, що будівництво Керченського моста обернеться загибеллю морських мешканців, почали збуватися.

— На початку літа 2019 року на Херсонщину обрушилася аномальна спека, через значне випаровування солоність води в Азовському морі значно підвищилася, — розповів заступник начальника наукового відділу Приазовського національного природного парку Олександр Антоновський. — Медузи зайшли в Азовське море через Керченську протоку. Особливо багато їх було у Генічеську, Приморську, Кирилівці, в районі острова Бірючий та на Федотовій косі. У води Азова зайшло кілька видів медуз: корнероти, аурелія та блакфордія. Для навколишнього середовища вони нешкідливі, але людям відпочинок зіпсували.

Екологи та наукові співробітники говорять, що, як тільки солоність Азовського моря знизиться, медузи підуть геть. ■

ДО РЕЧІ

На думку експредставника президента України в АР Крим Бориса Бабина, Керченський міст є частиною військової інфраструктури російських окупантів.

Головною шкодою від Керченського шляхопроводу стало обмеження судноплавства: влада країни-агресора контролює всі кораблі, що проходять під мостом, що є незаконним та створює величезні затримки, тим самим завдаючи величезної матеріальної та екологічної шкоди Україні та іншим країнам.

ДІЙОВІ ОСОБИ

Грегор Розумовський: Одного дня Україна стане частиною Європейського Союзу

Історик, прямий нащадок останнього українського Гетьмана — про політичні перспективи країни з новою владою та підходи до вивчення тисячолітнього минулого

Катерина САМЧЕНКО, Григорій ТУРШУКОВ

Грегор Розумовський, історик за освітою — прямий нащадок останнього Гетьмана України, на Батьківщині предків уперше побував у 1991 році. Відтоді з різною частотою відвідує Київ і Батурин. Народився пан Грегор у родині графа Андрія Розумовського — професора, який упродовж багатьох років був одним із провідних політичних оглядачів німецької газети Frankfurter Allgemeine Zeitung. Мати нашого співрозмовника — Доротея, уроджена принцеса Солмс-Хоєнсолмс-Ліх. Через батькову роботу родина часто змінювала місце проживання. Тому дитинство Грегора минуло в Празі й Франкфурті. Потім були Гаага, Бєлград, Париж, Йоханнесбург (Південна Африка). У середині 1980-х років повернувся в Німеччину. А потім оселився у Відні.

Працював, зокрема, науковим співробітником Think tank («Мозкового центру»); потім у підрозділі Єврокомісії в Брюсселі, який займався питаннями розширення ЄС.

Грегор Розумовський вважає Україну своєю Батьківщиною, навіть має намір перебратися сюди. Журналісти «України молодої» зустрілися з істориком із графським титулом у Києві, на майдані Незалежності.

«За будь-яку халатність доведеться платити десятками років»

■ Пане Грегоре, із минулого року ви уже кілька разів відвідували Україну. Зокрема, були у Софії Київській на презентації документального фільму Акіма Галімова «Україна. Повернення своєї історії», в якому фігуруєте. Чи давали вже інтерв'ю для нового документального проекту «Таємниці великих українців»?

— Я відвідував презентацію попереднього фільму. Інтерв`ю для нового не давав.

■ Чули, що ви маєте намір перебратися в Україну. Це так?

— Так, це правда. Поки що не можу сказати, коли і за яких умов, але я дійсно збираюся. Я вважаю Україну своєю Батьківщиною. Проте на даний момент це більше мрія, аніж намір.

■ Як і минулого року, 23 серпня, в День українського прапора ви знову будете у Батурині?

— Поки що не можу сказати, але я є в числі запрошених.

■ Що вас пов'язує з Києво-Могилянською академією?

— Здебільшого інтерес. Києво-Могилянська академія — відомий та престижний університет не лише в Україні, а й за кордоном.

■ Ви не песимістично сприйняли результати виборів в Україні. Які шанси дає Україні оновлення влади?

— Я дуже зацікавлений у тому, щоб Україна мала гарний імідж у Західній Європі, адже я вважаю Західну Європу партнером України. Одного дня Україна стане частиною Європейського Союзу.

Те, як Україна показала себе на президентських виборах, засвідчує усьому світові, що країна — процвітаюча, динамічна, яка належить молодому поколінню. Тому саме молодому, сучасному президенту набагато простіше буде налагодити комунікацію з заходом. На мою думку, найважливіше для молодого покоління — триматися пліч-о-пліч.

Західні політики зазначають, що Україна не тримається на стабільному рівні. На мою думку, так відбувалося тому, що в парламенті було багато партій, а президент і партії були по різні боки барикад, що, в свою чергу, постійно призводило до конфліктів.

Хоча нинішньою більшістю президентської партії в парламенті не всі будуть задоволені, це є ознакою стабільності та відкриває шлях до легшого прийняття важливих для країни рішень.

Коли ухвалювати рішення, як не зараз?!

■ Ви працювали в Єврокомісії, були експертом у підрозділі з питань розширення ЄС. Чи має Україна реальні шанси стати частиною ЄС? За яких умов?

— Так, наразі це питання часу та терпіння. Я впевнений, що Україна стане членом ЄС. Найголовніше — це адаптувати різноматні державні структури до європейського зразка та створити належні умови для вступу в ЄС.

У західних ЗМІ постійно говорять, що все в Україні — корумповане. Тож іще одним необхідним кроком для вступу в ЄС є викорінення корупції. І тоді Україна стане членом ЄС. Проте за будь-яку халатність доведеться платити десятками років.

«В України багата тисячоліття історія, не варто концентруватися на 3-4 персонах»

■ Українці донині не знають справжню історію України. Яким чином можна змінити цю ситуацію?

— Усе починається з символів. Ви приїзджаєте до північної частини Києва — бачите гігантський проспект Бандери, який мріяв про незалежну Україну, був заарештований у 1942 і вбитий у 1959-му. Через пропаганду чи ще щось українці почали бачити у ньому ідола. Але Степан Бандера не є більш важливим, ніж Тарас Чупринка (Роман Шухевич), який боровся як і проти Червоної армії, так і проти Вермахту. Він є справжнім героєм. Але іменем Романа Шухевича названо дуже мало вулиць. Хоча він був тим, хто зміг усе організувати. Він удосконалив структуру УПА, корегував її дії.

Грегор Розумовський у палаці свого славного предка — Гетьмана України Кирила Розумовського в Батурині.
Фото з сайта archives.gov.ua.

Зараз в Україні багато вулиць імені Тараса Шевченка, але набагато менше вулиць названих на честь Михайла Грушевського — людини, яка, власне, створила сучасну українську державу після Першої світової війни.

Якщо ми говоримо про історію Гетьманщини, то постійно чуємо: Мазепа, Мазепа, Мазепа... Але Іван Мазепа — це лише один із багатьох цікавих персоналій того часу. Де вулиця Івана Виговського? А він був воєнним генієм, який мав настільки вражаючі успіхи у військовій справі, що майже дійшов до Москви (за 100 км).

Історія України дуже багата та цікава. Зараз переглядається радянська історіографія. В радянські часи казали: Мазепа поганий, бо він пішов проти Петра I, а все інше, що є у Мазепі — не важливо. Природною реакцією на російську історичну пропаганду було для українців оголосити Мазепу людиною-пророком.

Богдана Хмельницького там запам'ятали як того, хто підписав Переяславські угоди 1654 року. Радянські, російські аргументи зводилися до того, що ці угоди ознаменували інтеграцію України в Росію. Але це не так, це нонсенс. І підписання Хмельницьким цих угод — єдина причина, через яку радянська влада дозволила залишитися йому як історичній персоналії з позитивною репутацією. Дорошенко, Брюховецький — беззаперечно цікаві особистості, на жаль, майже забуті.

Звісно, це сталося і з моїм предком — гетьманом Кирилом Розумовським. Він зображується як плейбой XVIII століття, і майже нічого більше. Становлення його гетьманом зазвичай описується як примха імператриці Єлизавети I. Насправді це був її спосіб відплатити українській старшині за те, що та допомогла їй стати царицею в 1741 році. І буде цікаво побачити, як історія буде судити про важливість півторарічного суверенітету, який мала Гетьманщина з травня 1763 року по листопад 1764-го. А якою справжньою була роль Кирила в спробі звільнення Івана VI у 1764 році? Якщо ця спроба справді мала за мету не лише розпочати громадянську війну в Росії... Кирило Розумовський був проникливою і водночас дуже патріотичною людиною.

Я вважаю, що проблема полягає в тому, що українці концентруються на 3-4 персонах та роблять із них богів, а насправді вони були людьми з людськими якостями і проблемами. Але російські пропагандисти намагалися змусити зникнути українську історію 1709—1991 років. За допомогою багатьох українців, які вважають важливим те, що росіяни вважають важливим, і не бачать того, що було викреслено. Таким чином, створюється ґрунт для розквіту націоналізму. Патріотизм — це круто. Круто пишатися власною країною, але націоналізм — це дещо інше, щось більш складне... В Україні багата тисячолітня історія, як і в будь-якої іншої європейської країни, як у Франції, Німеччині, Італії, Австрії.

■ Кирило Розумовський, за спогадами княгині Дашкової, говорив українською мовою («малоросійською говіркою»). Чи важливо для України, щоб єдиною державною лишалася в Україні українська мова?

— Я вважаю, нам не слід забувати, що чверть українців розмовляє російською протягом багатьох років. Ігнорування такої кількості людей я вважаю недопустимим. У багатьох європейських країнах на законодавчому рівні більше, ніж одна мова. Швейцарія легко справляється з трьома мовами; навіть у Німеччині є данська та сорбська мови, використання яких дозволене на регіональному рівні.

Звісно, українська мова повинна бути основною офіційною державною. Українською мають викладати в університетах, школах та інших навчальних закладах. ■

СВЯТО

Не вмре слава Батурина, не загине

У День прапора на території палацово-паркового комплексу гетьмана Кирила Розумовського славитимуть історію концертом

Тетяна МІЩЕНКО

Мистецтво та культура допомагають об'єднати якомога більшу кількість людей і сформувати почуття гордості за свою Батьківщину та власну історію. Саме тому 23 серпня, в День прапора України, на території палацово-паркового комплексу гетьмана Кирила Розумовського в Батурині відбудеться концерт «Viva Батурин!». Ним відзначать на високому мистецькому рівні дві значимі дати в цілому для нашої держави: 350-ліття заснування гетьманської резиденції в Батурині та 10-ту річницю з дня відкриття для відвідування після реставрації 2003—2009 років єдиного гетьманського палацу на теренах України.

Концертом за участі відомих українських гуртів і виконавців знову привертатимуть увагу суспільства до знакового центру української історії та доноситимуть важливість розуміння значимості гетьманської резиденції як політичної та адміністративної серцевини Гетьманщини у XVII–XVIII століттях. Адже Батурин займає особливе місце серед гетьманських резиденцій, оскільки гідно виконував столичні функції Козацької держави найдовше — 53 роки!

Відреставрований і відкритий для відвідування палац гетьмана України Кирила Розумовського є прикладом повернення із забуття не лише споруди, а й цілої епохи, є переконливим аналогом відродження історії нашої держави.

Творчий задум концерту покликаний розкрити головний меседж: Батурин — це серце Гетьманщини! Батурин дає розуміння України, її величі та її трагедій, стверджує її здатність до відродження!

Учасники концерту «Viva Батурин!»: гурт Antytila / Антитіла, гурт Ot vinta, Христина Соловій. Ведучий заходу — Сергій Притула. Меценат — Євген Сур.

Вхід — вільний. ■

Анна АРХИПОВА

ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Джаз на Дніпрі — нова історія

Яскравий букет тембрів солістів та оркестрів упродовж чотирьох днів на Монастирському острові та локаціях міста

«Безглуздо продовжувати робити те саме і чекати інших результатів», — заявив якось Альберт Ейнштейн. Навряд чи організатори фестивалю «Джаз на Дніпрі» гортали цитати генія, проте New Story фестивалю з'явилася на шляху саме у вказаному напрямку. Нові кроки, які надали цій історії справжній злет, разом з організаторами, музикантами і публікою, ми пройшли за ці чотири дні. І повірте: вражаючі зміни варті того, щоб про них говорити.

Конферанс

Ідея арт-директорки фестивалю Анни Русскевич — запросити до ролі ведучої людину з самого серця джазу, Америки, — принесла водночас декілька вдалих результатів, інформаційно відокремивши все зайве від головного: музики.

Нова ведуча — Чепту Косітані-Бакнер, темношкіра леді, ефектна красуня в колоритному афро-американському яскравому вбранні, з вишуканою і дружелюбною манерою спілкування, — народилася в Кенії і джазом захопилася з дитинства. У 1983-му вона переїхала до Америки, де вивчала міжнародні програми Гарвардського університету. У 2016-му очолила Американський музей джазу в Канзас-сіті. А минулоріч задля культурного обміну між джазовими музикантами різних країн створила організацію Jazz Sister Cities, до якої вже приєдналася Україна. Чепту Косітані-Бакнер реалістичною метою вважає появу в майбутньому Музею джазу у Дніпрі!

Із приходом Чепту Косітані-Бакнер на сцену фестивалю «Джаз на Дніпрі» все стало на свої місця: її природня англійська в парі з чудовим літературним перекладом українською від лінгвіста з Києва Валерія Сергеєва, який постійно працює з фестивалем, — сформували насичений інформаційно потужний і якісний англо-український контент, гідний національного заходу міжнародного рівня від програми «Культурна столиця».

Це був радикальний і креативний крок від організаторів — звернутися до джазового першоджерела — у мові, музиці та конферансі! За суттю «Джаз на Дніпрі» отримав промовистий лаконізм ідеї. За формою — цілісний, органічний «фірмовий» стиль, який миттєво вирізнив його серед інших джазових фестивалів в Україні. Ідея «першоджерела» дала простір майбутньому: заклала підґрунтя для перебування культурних туристів зі всього світу; елегантно підняла культурну планку для української молоді, яка прагне культурної інтеграції зі світовим надбанням! Джаз — унікальне явище живої імпровізаційної музики і нового мислення, підтримане на всіх континентах, бо в ньому панує щастя!

Локація

Планування головної сценічної площі на Монастирському острові вимагало нових обсягів і нових обрисів: з'явилося наметове містечко і до нього — додатковий понтонний міст, зроблений фахівцями військової частини з міста Новомосковськ Дніпропетровської області. Міст презентували веселим джаз-шоу в дусі пригод Джеймса Бонда — на мальовничому березі, просто неба.

Перформанс від духового Військового оркестру держспецтрансслужби за участі глядачів — то був сюрприз з ефектом джазових модуляцій! Новенькі труби і стильна уніформа миттєво зацікавили публіку, а щирість і гумор, впевнений артистизм рухів і злагодженість у звучанні представили вояків як справжніх профі. Недарма цей оркестр має гастрольний графік, що включає країни Європи!

Щодо головної сцени, то вона, мов чарівна хатинка з казки, розвернулася «спиною» до сонця — заради комфорту музикантів. Проте Анна Русскевич має подальші ідеї: «Моя особиста мрія — навести порядок на території цього острова. Хочу, щоб вона була більше схожа на доглянутий парк, більш цивілізований фестивальний майданчик для музикантів і глядачів. Це все залежить від можливостей бюджету».

Розміри безкоштовної фанзони, розташованої перед сценою на річному піску, з невеличкої смуги розрослися до розмірів невеличкого тенісного корту, вона і вмістила 6 тисяч глядачів. Утім глядачі з VIP-зони, хто забажав би зі свого «прекрасного далеко» опинитися в епіцентрі подій, мали змогу вільно пройти і доєднатися до фанів. У цей «міграційний» спосіб фестивальна публіка, що формується поступово, за пару днів суттєво поповнилася новими прихильниками!

Особливим на фестивалі було піклування про комфорт і зручності для осіб з обмеженими можливостями: широкі пандуси, спеціальні проходи для візків і місця в зоні перед рядами — чудовий огляд! Люди почувалися щасливими — співали, сміялися, щиро аплодували, жваво ділилися емоціями, і їх пересування з місця на місце не заважало нікому.

Концерти головної сцени від хедлайнерів: Рішар Бона, з його невичерпною фантазією чаклуна над «джаз-борщ» та «українським вуду»; Сільвестр Островський та JSC band feat з яскраво-гуманістичними ідеями цього міжнародного проекту; сердечний і теплий виступ Сайрус Честнат тріо; гра кольорів і ритмів танго від німецького дуету Честер Харлан і Франц Бауер в українському проекті Квінтет Аргентум; джазовий гумор і дотепність нестримних The Hot Sardines — заслуговують на окрему публікацію. В ті вечори свіже дніпрове повітря наповнювалось подихом свободи і живими звуками імпровізацій від майстрів світового рівня!

Із острова на сцени міста

Це сталося вперше: з Монастирського острова фестиваль зробив крок у місто і облаштувався на безкоштовних сценах у трьох цікавих локаціях. «Аудиторія фестивалю стрімко зростає. Якість звуку — одна з фестивальних фішок, яку визнають музиканти, що приїжджають до нас. Команда щільно працює з техрайдерами і вимогами, бо в кожного колективу є свої родзинки», — підкреслив Євген Гендін, співорганізатор «Джазу на Дніпрі».

Фінальний день, Richard Bona Group.
Фото Еда ГАПІЧА.

Ведуча фестивалю Чепту Косітані-Бакнер та хедлайнер піаніст Сайрус Честнат.

«Центральна» сцена надана дніпрянам: «Фанкі Фреш», Олександру Любченко, квартетам Ігоря Кручиненко та Романа Арчакова, квінтету Юрія Біленка, Dixie. Dp.ua. Найбільше запам'яталися виступи ветеранів дніпровського джазу, найатмосфернішими були «Кредо». На цій же сцені грали молоді таланти: 8-річний крихітка-саксофоніст Максим Шашунов, юнацький оркестр Little band під орудою неперевершеного музиканта і знакової людини для джазової історії м. Дніпро Володимира Марховського. Його діти звучали, як юні боги, натхненні професіонали із власним почерком! Браво, маестро!

Камерна сцена «Харизма» демонструвала сучасний експериментальний джаз — романтичний виступ вокалістки Тетяни Гончаренко, незвичний для джазу тембрально-прозорий саунд віброфону та гітари від німецького дуету Честер Харлана і Франца Бауера, за участі піаністки Ольги Данченко; динамічні й пристрасні композиції австрійського тріо Бернда Райтера; вибуховий темперамент одного з найкращих українських сучасних проектів — Blue Horse Олексія Саранчина, Аліка Фонтаєва, Дмитра «Бобін» Олександрова та Антона Жукова.

А в цей час на «Фестивальному причалі» вирували веселощі від Новомосковського вуличного біг-бенду, Танцювального флеш-мобу лінді-хоп/свінг + «Бугі-Денс», біг-бенду Ю. Паламарчука, Паул Сидоренко квартет.

У підсумку — два дні звучання різних музичних програм. Вони під веселий передзвін трамваїв і гомін людей внесли у звуковий хаос індустріального міста переможний дух креативного мислення!

Вшанування легенд

Традиційні присвяти музичних програм головної сцени на Монастирському острові цього року вшанували 100-річні ювілеї легенд американського джазу — ударника Арта Блейкі та вокаліста Нат Кинг Коуела. Перед тим відбулися присвячені їм лекції. Кошти від платної першої передані благодійному фонду «Кіддо». Безкоштовна лекція від арт-директорки фестивалю Анни Русскевич про творчість і життя Нат Кінг Коуела з промовистою назвою «Чорний король в білій Америці» зібрала аншлаг.

Творчості Ната Кінга Коуела був присвячений виступ міжнародного проекту. Київський біг-бенд Олексія Вікулова звучав стильно та виразно і був гідним парнером британській соул-зірці Тоні Момреллє та французькій співачці Саші Марс, залишивши теплі відчуття ностальгічної краси і яскравого букету тембрів солістів та оркестру.

Виступ The Messenger Legacy, який офіційно представляє творчу спадщину геніального ударника Арта Блейкі, став для слухачів справжнім взірцем «високої джазової школи» і відданості її кращим традиціям. До його складу входять: багаторазові номінанти премії Греммі саксофоніст Боббі Уотсон і піаніст Джеффрі Кізер, володар премії Греммі трубач Брайан Лінч, басист Ессіет Вікон Ессіет, саксофоніст Білл Пірс і ударник Ральф Пітерсон, керівник ансамблю. Метри джазу віку елегантної зрілості просто вразили повним життя потужним драйвом, шаленими ритмами й оптимізмом. Це було схоже на літню зливу, після якої все повітря навколо просякнуте цілющим озоном.

У фінальний день фестивалю сцена на декілька хвилин була віддана вшануванню пам'яті ветеранів джазу Дніпра: Михайло Некрич, Володимир Задонцев, Юрій Антонов, Сергій Мельник минулого року пішли з життя... Момент був щирим і вкрай важливим для всіх присутніх. Бо історія і досвід людей, які пів віку тому заклали ідеї джазового мистецтва в культуру Дніпропетровська радянських часів, зробили буквально революцію свідомості для своїх сучасників.

Спілкування

Це, скоріш, уже безцінна традиція саме цього фестивалю: після кожного виступу музиканти зі сцени спускаються в один із залаштункових наметів для неформатного і щирого спілкування з представниками преси. Неймовірні музиканти по гарячих слідах діляться враженнями від виступу, говорять про життя, музику, дитинство, світогляд , мир і війну... І в тих розмовах стає зрозумілим, що джазовий виконавець — не тільки віртуоз і професіонал, а джаз — унікальний жанр музики, владний знайти у фольклорному корінні націй усіх континентів Землі животворні гени імпровізації та потужного розвитку. Джаз — це унікальний спосіб і стиль буття, тип мислення вільної, креативної людини, без будь-якого страху чи агресії щодо відмінностей інших. Джаз мандрує планетою, бо є проявом справжньої любові до різноманітності людей, їхніх культур і традицій.

Моделлю нової свідомості, новаторських взаємодій музичної мови між учасниками, вражаючим відкриттям «Джаз на Дніпрі» та інформаційно-музичним проривом його New Story, став для мене виступ команди випускників Берклі — Eli Degibri Quartet з Ізраїлю з новою, ще не записаною програмою та авторськими композиціями саксофоніста Елі Дегібрі. За його словами, 5% ідеї на 95% — імпровізації. Просто послухайте. Команда джазових астронавтів — земні люди, що живуть у нових вимірах. Захоплююча краса, яку неможливо забути, як мандрівку до серця Всесвіту. ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

ТРАДИЦІЇ

Топ-7 страв на три Спаси

Мед, мак і яблука — головні інгредієнти християнських свят серпня

От і дочекалися ми трьох Спасів — три великі свята не лише серпня, а всього християнського року. 14 серпня святкується перший Спас — Походження Чесного і Животворящого Хреста Господнього. Традиційно в храмі освячують мед і запашні букетики з трав і голівок маку. Медова і макова випічка цього дня — основні на нашому столі.

Три Спаси — смачне закінчення літа.

Цей пухкий запашний медовик

Він уже став класикою медової випічки. Це й мій особисто перший кулінарний витвір, якого я навчилася ще в дитинстві та який досі смакує мені й моїй родині. Впевнена, що кожна господиня має свій рецепт цієї родинної випічки. А для різноманітності можна ще й спекти тортик за рецептом Іри Татарин з Хоросткова. У кулінарної майстрині є кілька варіацій медовика, і всі настільки смачні й прості в приготуванні, що кожен заслуговує на увагу. Ось, приміром, цей — також класичний.

Свого смачного і пухкого, як хмаринка, медівника Іра Татарин називає «медівником на квасному молоці». Отож потрібно: 2 яйця, склянка цукру, 150 г меду, 2 столові ложки олії, склянка кефіру, 10 столових ложок борошна, по столовій ложці кориці та соди та по кілька штук горіхів і чорносливу.

Яйця збити з цукром, додати кефір, мед, олію, корицю, усе ретельно збити міксером, додати борошно, розмішане разом із содою, горіхи мелені, все збити, форму змастити маргарином і випікати до готовності.

Крем до цих ароматних бісквітів незмінний: півлітра жирної сметани збити зі склянкою цукру, додаючи кілька крапель лимонного соку і трошки ваніліну. Перемастити, прикрасити ягодами і подавати на свято!

Коржі з маком — смачна кулінарна історія на Маковія

Маковій — так у народі ще називають цей день, вшановуючи пам'ять семи старозавітних мучеників — братів Маккавеїв. Спасом Першим називають свято Маковея, тому що незабаром (19 серпня) настає справжній Спас, або Преображення Господнє. А нині готують страви з маку.

Інна Сотніченко з Чернівців розповідає про досить поширені макові коржі, улюблені ласощі і дорослих, і особливо дітей. І ділиться порадами їх приготування.

Потрібно: 100 г масла (маргарину) розтерти до крихти з 3 стаканами борошна, додати 2 столові ложки цукру, пакетик ванільного цукру з пів чайної ложки соди, залитої половиною склянки сметани. Замісити м'яке тісто, розкачати на деко, змастити збитим білком і цукром. Обов'язково наколоти виделкою коржик. Випікати 30-40 хвилин при 180 градусах «Корж виходить надзвичайно смачним, тане в роті, — каже господиня. — Хоча, пам'ятаю, бабуся не заморочувалася, завжди пекла прісні коржі на сковорідці, з солодким маком була смакота».

Тіста мало, а начинки — ого-го!

Власним рецептом штруделя з маком ділиться Євгенія Бондар зі Жмеринки. Каже, що він просто неймовірний!

Інгредієнти: 6 г сухих дріжджів, 70 г води, 450-500 г борошна, 3 яйця, 80 г меду, 65 г олії, трошки солі, мак (450 г готової макової начинки), 100 г родзинок.

У миску влити теплу воду, розмішати в ній дріжджі та борошно. Дати побродити 15 хвилин. В іншу миску вбити яйця, додати сіль, мед та олію. Перемішати та вилити дріжджі, які забродили. Розмішати та поступово вимішувати муку. «У мене тісто взяло 420 г (мука різна), тісто м'яке, туге, до рук не липне», — каже господиня. Накриваємо та даємо годину підніматись. Ділимо на дві частини, розкачуємо пласт, розкладаємо на нього начинку та закручуємо рулет (виходить два рулети довжиною 38 см).

«Далі я роблю так, — уточнює деякі деталі Євгенія. — Викладаю на деко, накриваю, даю постояти 10-15 хвилин. Включаю духовку на 90-100 градусів, змащую рулети яйцем з молоком чи водою (на ваш смак) та ставлю в духовку на 25-35 хвилин. Далі температуру піднімаю на 170 градусів, ще раз змащую рулети (але вже до яйця додаю трішки цукрової пудри), і випікаю ще 20-25 хвилин. Готово! Смачного та солодкого настрою!».

Вареники з маком — те, чого завжди хочеться!

А як може не хотітися вареників? Мені здається, що це риторичне запитання і в будь-якому разі його краще перевести в практичну площину, тобто взяти і наварити вареників.

Їхніх рецептів — безліч, і ми вже багато з них публікували. Але переважна більшість — із несолодкими начинками. Наразі маємо унікальний варіант — рецепт солодкої страви, яка стане родзинкою стриманого меню, а на свято може гідно прикрасити будь-який розкішний стіл.

Начинка: 100 г маку, 1/4 склянки ядер волоських горіхів, 1/2 склянки родзинок, 3 столові ложки цукрової пудри.

Тісто: 3 склянки борошна, 2 ст. ложки соняшникової олії, склянка мінеральної води, 1/4 чайної ложки солі.

Приготувати макову начинку. Мак залити крутим окропом (небагато, щоб вода тільки покрила мак), варити на мінімальному вогні 5-10 хвилин, поки не випарується рідина. Зняти з вогню, додати волоські горіхи та родзинки, змолоти у блендері. Коли охолоне, додати цукрову пудру, перемішати.

Замісити тісто для вареників. В охолодженій воді розчинити сіль. Борошно просіяти в миску. Зробити в борошні ямку і потроху вливати воду та олію, помішуючи ложкою. Потім руками на дошці чи столі інтенсивно вимісити нетуге тісто, підсипаючи борошно. Накрити серветкою і залишити на 20 хвилин, щоб тісто «відпочило».

Розкачати тісто в пласт приблизно 3 мм. Вирізати склянкою невеликі кружечки, покласти в кожен по чайній ложці макової начинки, щільно заліпити.

Варити вареники у підсоленій киплячій воді 3-5 хвилин після того, як спливуть на поверхню. Подавати гарячими, поливши рідким медом або посипавши цукровою пудрою.

Якщо ви готуватимете вареники з маком не в період посту, до тіста можна додати яйце, мак запарити на киплячому молоці, а зварені вареники присмачити вершковим маслом.

Яблука — райський фрукт

І не лише тому, що яблуко згадується в легендах про рай. Вони смачні, корисні, це справжня прикраса і щедрість наших садів. На Преображення Господнє, або Другий Спас — 19 серпня — ми будемо освячувати їх у храмах. У народі цей день називають ще Яблучним Спасом.

Запашний яблучний пиріг за рецептом Іри Татарин буде дуже гідною стравою на це чудове свято, спечіть!

А це нескладно, каже господиня: 0,5 л муки перетерти з пачкою маргарину, додати 4 жовтки, 10 столових ложок цукру, ваніль, пакетик порошку до печива, 1-2 столові ложки сметани і замісити нетуге тісто.

1/3 покласти у морозилку, а більшу частину викласти у форму. Яблука почистити і нарізати дольками. 4 білки збити з 6 столовими ложками цукру, додати пачку червоного киселю або будь-якого іншого кольору і ще раз збити. На тісто викласти половину маси, тоді яблука (можна до яблук додати родзинки, вишні, курагу — чого забажає ваша фантазія, я давала вишні), знову кисіль, і затерти замерзлим тістом. Пекти до готовності — до легкого зарум'янення і неймовірного яблучного аромату.

Медовик Іри Татарин — смачний і простий у приготуванні.

Штрудель з маком Євгенії Бондар.

Яблучний штрудель — нема слів, як смачно!

Це так моя мала племінниця прокоментувала дегустацію штруделя, буквально чекаючи з тарілочкою біля духовки. Хоча так скаже кожен, хто його скуштує, бо це справді смачно.

Тісто: 0,5 пачки маргарину, 250 г борошна, 1,5 столової ложки сметани, столова ложка оцту.

Замісити тісто і поставити його в холодильник на годину. Потім тонко розкачати і викласти пересипаними сухарями і цукром, подрібненими яблуками (можна сливи, груші, ягоди тощо). Загорнути рулет, змастити збитим жовтком і випікати в духовці приблизно 25 хвилин (до зарум'янення) при температурі 200 градусів.

Як спечеться, присипати цукровою пудрою. Мовчу про морозиво, яке можна додавати до шматочка такого штруделя, бо то ще смачніше, а слів, як сказала племінниця, немає. Куштуйте!

Пиріжки — проста неперевершеність

А як ще скажеш про маленькі рум'яні пиріжечки, що аж тануть у роті. Їх можна спекти з маком або з яблуками, або з ягодами — фантазія для начинки безмежна.

У велику посудину насипаємо борошно. У молоко додаємо дві столові ложки цукру, а потім дріжджі. По стінці посудини вливаємо в борошно молоко таким чином, щоб воно залишалося на поверхні борошна, потім старанно змішуємо. Накриваємо рушником і залишаємо в теплі приблизно на 15 хвилин.

Потім додаємо в тісто інші інгредієнти і вимішуємо, знову накриваємо рушником і ставимо в тепло на півгодини.

Поки тісто підходить, можна зробити начинку. 100 г маку і 60 г цукру мелемо в блендері. Потім кип'ятимо 180 мл молока і додаємо його в мак.

Коли молоко знову закипить, додаємо дві столові ложки манки. Суміш варимо п'ять хвилин, помішуючи, потім вимикаємо і даємо охолонути.

А можна почистити яблука, порізати на дрібні кубики і розмішати з цукром і товченим маком (чи з маковою начинкою).

Коли тісто буде готове, потрібно ще раз його вимісити і почекати хвилин 10-15, а потім починати ліпити пиріжки. Змащуємо їх жовтком і залишаємо постояти десять хвилин. Після цього ставимо пиріжки в духовку з температурою 210 градусів хвилин на п'ятнадцять. І викладаємо цю апетитну красу на стіл.

Смачних свят!

Юлія Левченко
українська легкоатлетка

«Для меня зробити внесок у командний результат — це дуже важлива справа».

Григорій ХАТА

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

На мінімальній висоті

Вітчизняній команді легкоатлетів удалося залишитися в когорті найсильніших збірних континенту

Звісно, що «королеві спорту» — легкій атлетиці — уваги вболівальників аж ніяк не бракує. Утім значною мірою вона зосереджена навколо окремих зіркових персон.

Водночас командний чемпіонат Європи з легкої атлетики, котрий має ще назву Суперліга, суттєво зменшує персональну прив'язку уболівальників до конкретної персони, спонукаючи їх у процесі підтримки своєї національної збірної до вболівання за всіх її представників.

На командному ЧЄ-2019 у польському Бидгощі атлети з 12 команд змагалися в 40 дисциплінах, визначаючи таким чином не тільки ім'я найсильнішої збірної, а й борючись за право залишитися в еліті, в котрій із наступного змагального сезону буде лише вісім національних дружин.

На командну першість до Польщі українська збірна поїхала без кількох своїх лідерів — Марини Бех-Романчук та Богдана Бондаренка, котрі за індивідуальною програмою готуються до майбутнього чемпіонату світу-2019, який відбудеться в Досі.

Тож, як відзначив головний тренер «синьо-жовтих» В'ячеслав Тиртишник, головним завданням українських легкоатлетів у Бидгощі було збереження місця в елітному дивізіоні.

Із огляду на те, що до когорти учасників наступного командного ЧЄ додасться переможець першої ліги — збірна Португалії, для української команди в Польщі важливо було в підсумковому протоколі не опуститися нижче сьомого місця.

Перед завершальним етапом турніру з'ясувалося, що основним суперником «синьо-жовтих» за рятівне сьоме місце в Суперлізі є збірна Чехії, яка після двох змагальних днів випереджала збірну України в очковому заліку лише за додатковими показниками. До того моменту українські атлети демонстрували не надто високі результати. Загалом, до першої «трійки» у своїх дисциплінах змогли потрапити лише кілька спортсменів: другі місця посіли Анна Рижикова в бігу на 400 м із бар'єрами та Марина Килипко — в секторі для стрибків із жердиною (4,56 м). Третіми в естафеті 4х100 м стали наші спринтери, хоча потрапити в «трійку» їм вдалося лише після дискваліфікації одного з конкурентів.

Утім на фініші змагань своє вагоме слово сказала віце-чемпіонка світу-2017 зі стрибків у висоту Юлія Левченко, котрій єдиною з українських збірників вдалося тріумфувати у своєму секторі відповідальності. Нехай і з певними труднощами, використавши для реалізації переможної спроби всі три підходи, проте Юлія підкорила 1,97 м, поклавши до синьо-жовтої скарбнички неймовірно важливі очки, котрі, по суті, й допомогли українській команді на 5,5 бала випередити Чехію в підсумковому табелі про ранги.

Без сумніву, допомогли нашій збірній залишитися в легкоатлетичній еліті Старого світу й залікові очки, нараховані за третє місце Ірини Климець у секторі для метання молота (71,67 м). Свій внесок для виконання завдання-мінімум зробила й ветеран синьо-жовтої збірної Ольга Саладуха, котра у стрибках потрійним показала четвертий результат (14,11 м).

На командному ЧЄ-2019 Анна Рижикова стала другою в бігу на 400 м з бар'єрами.
Фото з сайта uaf.org.ua.

Григорій ХАТА

БОКС

Ліцензійний пріоритет

Провідні українські боксери не братимуть участі у вересневому чемпіонаті світу в Росії

Гучні допінгові скандали навколо російських спортсменів призвели до того, що кілька міжнародних спортивних федерацій безапеляційно відмовилися від проведення на території Російської Федерації офіційних турнірів найвищого рангу. Так само, реагуючи на небувалого масштабу фальсифікації з допінгом, Міжнародний олімпійський комітет заборонив російській збірній брати участь у зимовій Олімпіаді-2018 в Пхенчхані. Водночас росіянам усе ж удалося уникнути тотальної ізоляції на спортивній арені й окремі міжнародні федерації, де росіяни мають потужне лобі, доволі регулярно організовують в РФ представницькі турніри.

В України до міжнародних турнірів з російською пропискою особливе ставлення. В умовах російської агресії на сході України міністерство молоді та спорту заборонило державне фінансування участі українських збірних у змаганнях на території країни-агресора, поклавши таким чином відповідальність за організацію виїзду спортсменів до сусідньої країни на профільні федерації.

Ідея подібної заборони подобається не всім, оскільки в разі бойкоту національною федерацією офіційного турніру на неї може очікувати суворе покарання від вищої інстанції. Однак у порівнянні з першим варіантом міністерського наказу, котрий узагалі забороняв участь українських спортсменів у змаганнях у Росії, відредаговане розпорядження має м'якіше формулювання.

Пригадується, як торік у великій сім'ї вітчизняних борців виникли тертя з міністерством щодо відрядження української команди до російського Каспійська на чемпіонат Європи з боротьби. У підсумку, на тому турнірі Україну представляли спортсмени, котрі, так би мовити, не входять до основного пулу.

Очевидно, подібна ситуація складеться й навколо майбутнього російського чемпіонату світу з боксу, котрий у вересні відбудеться в Єкатеринбурзі. «Члени національної збірної України, котрі змагалися на останніх Європейських іграх, чемпіонаті Європи в Харкові, та хлопці, котрі мають статус перших-других номерів національної збірної, — точно брати участі у змаганнях у Росії не будуть», — повідомили в пресслужбі Федерації боксу України.

При цьому прес-аташе ФБУ Олександр Подаваленко додає, що дане рішення є не бажанням якоїсь однієї персони чи спортсменів, — таким є план підготовки збірної України до Олімпіади-2020, згідно з яким і працює федерація.

У ФБУ наголошують, що у своїй роботі організація діє згідно з законодавством, юридичними нормами, законами та в інтересах наших спортсменів. Й нагадують, що, згідно з наказом Міністерства молоді та спорту України від квітня 2018 року, поїздка на чемпіонат світу в Росію була б неможлива.

При цьому у федерації наголошують, що основний пріоритет для тренерського штабу збірної України — це олімпійські ліцензії, котрі можна буде здобути, починаючи з кінця жовтня 2019 року. І для цього у наставників є розроблений план, до календаря котрого входить тестовий турнір в Японії (29-31 жовтня), а також європейський (січень 2020 року) та світовий (травень 2020-го) ліцензійні турніри. Водночас ФБУ залишає право виступити на чемпіонаті світу для боксерів, які забажають поїхати на «мундіаль» за власний кошт.

Олександр Хижняк (праворуч), як і решта іменитих боксерів української збірної, не братиме участі в ЧС-2019 у російському Єкатеринбурзі.
Фото з сайта www.dialog.ua.

Читайте в наступному номері:

«Мій перший тренер порівнював футбол із... творчістю»

Колишній професійний футболіст, а нині викладач Ігор Дейнеко — про великий спорт, травму, що змінила життя, та помилки, які найчастіше роблять батьки

НА РУШНИЧОК!

«Нормально вийшло»

Головний митник Нефьодов нашвидкуруч одружився

Адреналіна ШУГАЙ

Один із найзавидніших українських холостяків, голова Держмитниці Максим Нефьодов одружився. Пишного весілля зі своєю нареченою Яною Калмиковою Нефьодов влаштовувати не став. Натомість пара скористалася послугою «експрес-шлюбу» від Мін'юсту. «Протестували з Яною Калмиковою послугу Міністерство юстиції шлюб за добу, — написав 35-річний Нефьодов на своїй сторінці у «Фейсбуці». — Нормально вийшло, найскладніше, звісно, вмовити наречену. Обручку собі купив за годину до церемонії. Сергій Петухов урочисто все провів як в.о. міністра, відчувається досвід!».

Новоспечена дружина Макса Яна — львів'янка. За освітою вона, як і її чоловік, економіст. Навчалася у Львівському національному університеті, а також в одному з університетів Франції. Стосунки пари тривають уже кілька років. Наприклад, у декларації за 2017 рік Нефьодов указував Яну як цивільну дружину. Отже, одруження стало лише жирною крапкою в стосунках пари.

Макс і Яна тепер офіційно подружжя.

Додамо, що Макс Нефьодов двічі був помічений на ЛГБТ-парадах, через що навіть поповзли чутки про його нетрадиційну орієнтацію. Проте він сам коментував свою участь у таких заходах лаконічно: «Права людини понад усе!», саркастично додаючи, що, мовляв, про це обов'язково з'явиться запис у «Вікіпедії».

НАРОДИНИ

Знову бабуся

У Юлії Тимошенко народився онук

Інф. «УМ»

Єдина донька лідерки «Батьківщини» Юлії Тимошенко 39-річна Євгенія вдруге стала мамою. Про поповнення в родині Жені та її чоловіка, бізнесмена Артура Чечоткіна, першою повідомила у «Фейсбуці» секретар фракції «ВО «Батьківщина» у Київраді Тетяна Меліхова. «Щиро вітаю з народженням сина Євгенію та Артура! А також Юлію Володимирівну з чоловіком, які вдруге стали бабусею та дідусем. Бажаю всій родині міцного здоров'я, добробуту та родинного затишку», — написала вона.

Сама бабця Юля поки що публічно ніяк не прокоментувала радісну новину. Останній допис на її сторінці у «Фейсбуці» присвячений іншому члену родини — песику Лорду, якого ЮВТ лагідно називає «Лордіком».

Нагадаємо, з Артуром Чечоткіним Євгенія Тимошенко побралася наприкінці 2014 року. В 2016-му в пари народилася донька Єва. Яке ім'я батьки обрали для новонародженого сина, наразі не повідомляють.

ПОГОДА

15 серпня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, місцями короткочасний дощ, гроза. Вітер південний, 7-12 м/с. Температура вночі +14...+16, удень +22...+24.

Миргород: без опадів. Уночі +16...+18, удень +28...+30.
Вінниця: короткочасний дощ. Уночі +16...+18, удень +22...+24.
Одеса: без опадів. Уночі +17...+19, удень +28...+30.

13 серпня температура води в **Чорному** та **Азовському морях** становила 24-27 градусів, поблизу Одеси та Приморська — 22 градуси, у **Дніпрі** біля Києва — 22.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, короткочасний дощ. **Трускавець:** уночі +10...+12, удень +20...+22. **Моршин:** уночі +10...+12, удень +20...+22.

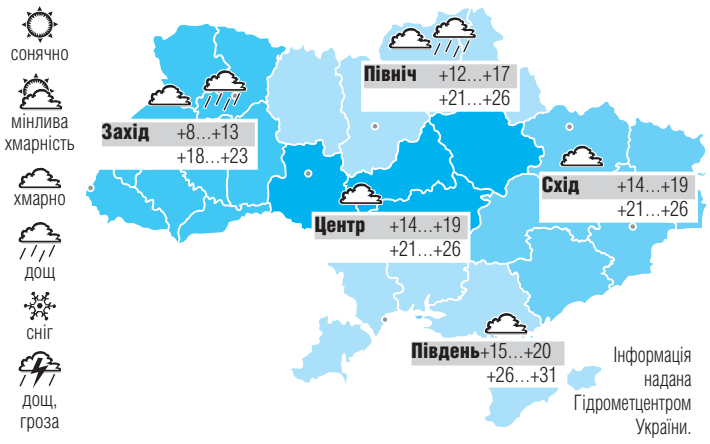

Інформація надана Гідрометцентром України.

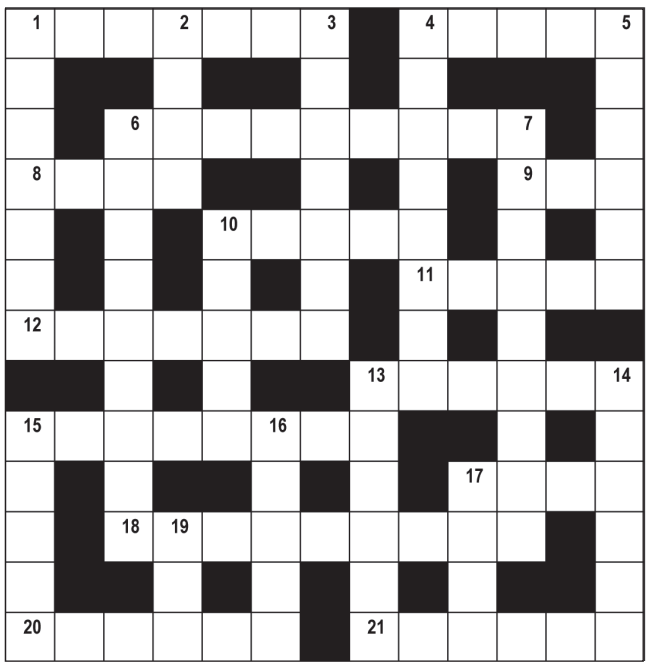

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №90

По горизонталі:

1. Білий болотний мох, із якого пресується торф. ***4.*** Благочестива людина, духовний провідник хасидської громади. **6.** Давньогрецький водяний годинник. **8.** Стиль плавання. **9.** Знамените паризьке кабаре «Мулен ...». **10.** Слов'янський бог-громовержець. **11**. Перебродженi з цукром продукти, сировина для виготовлення самогону. **12.** Старовинна назва породистого верхового коня в східних народів. **13.** Наукова назва луб'яних волокон рослин. **15.** Оптичний прилад біля гармат, який дає можливість бачити будь-яку точку на 360° навколо і вимірювати кути на місцевості. **17.** Одіозний голова Окружного адміністративного суду міста Києва, який у 2018 році поновив на посаді Романа Насірова. **18**. Гормон стресу, який додає сил та дає відчуття азарту. **20.** Французький педагог, який винайшов шрифт для сліпих. **21.** Модель, яку малюють художники.

По вертикалі:

1. Італійський лікер, який подають запаленим. **2**. Курс вітрильного судна відносно до вітру. **3.** Перший президент Чехословаччини. **4.** Політичний діяч часів Брежнєва, який 40 років керував Монгольською Народною Республікою. **5.** Титул героїні російських придворних легенд дівиці Тараканової. **6.** Велике місто в Казахстані. **7.** Міфічне поле останньої битви Добра і Зла перед кінцем світу. **10.** Гірська система у Центральній Азії, на території Таджикистану, Киргизстану, Пакистану, Китаю і Афганістану. **13.** Давньоєгипетський правитель. **14.** Аркуш із запитаннями особистісного характеру. **15.** Погріб, що служив в'язницею в часи Київської Русі. **16.** Британська співачка, володарка п'ятнадцяти премій Греммі. **17.** Французький математик, що навчив розв'язувати квадратні рівняння. **19.** Український літературознавець, історик фольклористики.

Кросворд №89 від 13 серпня

Б	Е	К	О	Н	■	К	■	С	О	К	І	Л
У	■	О	■	А	■	У	Н	Т	■	О	■	І
Р	Е	Н	Т	Г	Е	Н	■	А	Р	К	А	Н
К	■	Д	■	І	■	И	■	Р	■	А	■	О
А	П	Е	Н	Д	И	Ц	И	Т	■	Р	Е	Т
■	У	■	■	К	■	Я	■	■	Д	■	И	
Г	Л	Е	Ч	И	К	■	Е	С	Т	А	М	П
О	■	В	■	■	■	Ш	■	Е	■	■	О	■
В	И	Р	■	Н	А	Л	И	В	А	Й	К	О
Е	■	И	■	Е	■	У	■	І	■	О	■	Б
Р	А	П	І	Д	■	Н	Е	Л	Ь	С	О	Н
Л	■	І	■	І	Г	О	■	Ь	■	И	■	І
А	Н	Д	О	Н	■	К	■	Я	С	П	И	С

ПРИКОЛИ

Прийшов Абрам до дантиста.

— Скільки коштує видалити зуб мудрості?

— 80 доларів.

— А дешевше можна?

— Ну якщо без наркозу, то можна і за 60.

— А ще дешевше?

— Якщо без наркозу і плоскогубцями, то можна і за 40.

— А за двадцять?

— Якщо без наркозу, плоскогубцями, та ще й практикантом, то можна і за 20.

— Добре, запишіть Сару на середу.

* * *

Дружина каже чоловікові:

— Ще один похід наліво, і я терміново стаю твоєю вдовою.

* * *

Абрам уночі пішов у туалет. У темряві перечепився через мішок із картоплею. Вилаявся, пробирається далі. Вдарився об ящик із макаронами. Йде далі, натикається на мішок із цукром, на ящик із консервами, падає:

— Чорт забирай. Так коли ж цей голод скінчиться?

* * *

Свого часу Катерина Іванівна захопилася йогою, медитацією, самогіпнозом... і дійшла висновку, що коньяк нітрохи не гірший.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефони редакції: 044-361-62-61;
з мобільного: 094-926-32-61
Електронна пошта редакції:
ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро:
reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації:
454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем —
vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою ⓟ друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009090
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 480
Верстка та виготовлення фотоформ —
комп'ютерний центр редакції «УМ»,
Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0